

SKRIFTLIG BERETNING 2021

INDHOLD

FORMANDENS FORORD	4
OK21	6
Overvejelser i forhandlingssamarbejdet	7
Kravopstillingsfasen	7
Forhandlinger og forlig	8
Kommunikation og stemmeafgivning	9
CORONA	10
Politisk dialog vedrørende nedlukning og genåbning	11
Arbejds miljø	12
Digital afvikling af kurser og møder – etablering af nye involveringsformer	13
Fælleserklæringen	14
Kampagne vedr. genstart	15
ARBEJ DSTID OG SAMARBEJDE	16
Lærerkommissionen	17
Aftalen	18
Uddannelse og realisering i relation til A20	19
Dynamisk plan for realisering af A20 frem mod 2023	19
Ny Start	20
Styrket samarbejde med KL og Skolelederforeningen – nye projekter på baggrund af Ny Start	21
FORENING I FORANDRING	22
Er vi gearet til fremtiden?	23
Strategi for rekruttering og fastholdelse af medlemmer	23
Mindre medlemsgrupper	24
Foreningen som efteruddannelsesudbyder	24
Formandsvalg – og andre valg	25

NY POLITISK DIALOG	26
Lærermilliarden	27
Velfærdspolitik	27
Nyt evaluerings- og bedømmelsessystem	27
Regionale ministermøder	28
Frihedsforsøg	29
VISIONER FOR SKOLEN	30
Principper for ledelse og styring af folkeskolen	31
Skolemøder	31
Teknologiforståelse	31
Folkeskoleidealet	32
Grøn omstilling/bæredygtighed	32
Lærerruddannelse og nye lærere	33
ANDRE FORHOLD	34
Ny lærerpris	35
Internationale forhold	35
Foreningens indsats i internationale organisationer	36
Kommunikation på sociale medier og andre tiltag	37
Sejre for medlemmerne på arbejdsskade- og afskedsområdet	38
Ghettopakke og sprogpøver	39
Overenskomst med Teach First	39
Fagbladet Folkeskolen	40
Redesign af det trykte magasin	41

FORMANDENS FORORD

FREMSKRIDT GENNEM SAMARBEJDE

Danmarks Lærerforenings skriftlige beretning er en oversigt over de seneste to års væsentligste begivenheder og aktiviteter inden for de områder, hvor medlemmer af foreningen er beskæftiget. Den er en god mulighed for at se tilbage på – og evaluere – det arbejde, vi har udført for at fremme medlemmernes interesser bredt set.

Det gælder de lange linjer, hvor vi bygger oven på tidligere beslutninger om at udvikle vores strategiske arbejde. Under overskriften "Er vi gearret til fremtiden?" har alle dele af foreningen set fremad for at sikre, at vi de kommende år er rustet til at håndtere de udfordringer, vi vil møde. Arbejdet med et folkeskoleideal har styrket vores mulighed for at argumentere for, hvad det er for en folkeskole og pædagogisk tænkning, vi ønsker. Og med indsatsen for den grønne omstilling har vi som forening meldt os ind i den nødvendige kamp for at rykke samfundet i en mere bæredygtig retning. For blot at nævne nogle af vores indsatser.

Det gælder også det arbejde, som hører til kernen af vores opgaver. Efter afslutningen af Lærerkommissionens arbejde fik vi med A20 langt om længe sat punktum for lov 409 og perioden, hvor lærernes arbejdstid var reguleret ved lov. Foran os venter et kolossalt arbejde med at få aftalen realiseret, så alle medlemmer oplever en positiv forskel. Med OK21 fik vi midt i en krisetid landet en overenskomstaftale, som på mange måder var bedre og mere fremsynet, end vi havde forventet. Og ikke mindst fik vi skabt mulighed for en bred og ordentlig medlemsdebat forud for OK-afstemningen.

Og så gælder det de uforudsete begivenheder, som pludselig skal håndteres, og hvor Danmarks Lærerforenings indsats kan gøre en markant forskel. Da coronapandemien ramte verden og i første omgang lukkede vores samfund ned, stod vi foran helt ukendte udfordringer. Vi skulle sikre medlemmernes arbejdsmiljø bedst muligt for at undgå unødigt risiko for smitte. Og vi skulle bane vejen for, at medlemmerne stadig havde mulig-

hed for at løse deres opgaver på en meningsfuld måde. Det gjaldt både i folkeskolen, som blev præget af gentagne nedlukninger og genåbninger, og på andre arbejdspladser, hvor medlemmer af Danmarks Lærerforening er ansat. Det lykkedes gennem den samarbejdsform, der kendetegner den danske model, at finde fleksible løsninger, som gav mening for parterne.

Den indsats, som blev præsteret af alle medlemmer og af os som organisation, vakte bred anerkendelse i hele samfundet. Pludselig stod det klart, hvor vigtig og grundlæggende undervisning er for at få vores samfund til at fungere. Og det var tydeligt, at vores danske model, som bygger på samarbejde og dialog, var afgørende for at komme videre. En række af erfaringerne fra coronaperioden om værdien af større frihed og lokale løsninger vil blive taget med, når vi i fremtiden diskuterer skolens udvikling.

Efter at have indgået en ny arbejdstidsaftale, A20, valgte Danmarks Lærerforenings mangeårige formand, Anders Bondo Christensen, at give stafetten videre, og kongressen valgte mig til at løfte opgaven. En ledetråd i mit arbejde har været at søge bredt samarbejde for sikre holdbare løsninger i folkeskolen. Og dermed bygge videre på det vi har kaldt "samarbejdssporet".

De udmeldinger, vi har fået fra andre parter omkring skolen og fra politikere både lokalt og på Christiansborg, vidner om et bredt ønske om at finde fælles løsninger. Det gælder på alle de arbejdspladser, hvor medlemmer af Danmarks Lærerforening er beskæftiget. Dermed står vi lige nu på et solidt fundament for også de kommende år at kunne sikre medlemmerne gode vilkår og muligheder for at løse deres opgaver.

Gordon Ørskov Madsen
Formand for Danmarks Lærerforening

OK21

Det er en gammelkendt erfaring i fagbevægelsen, at alle overenskomstforhandlinger har deres eget forløb. Det kom også til at gælde for OK21 i en grad, som ingen kunne have forudset. Da corona lukkede landet ned 11. marts 2020, ændrede det alle planer og forestillinger om optakten og gennemførelsen af OK21.

OVERVEJELSER I FORHANDLINGSSAMARBEJDET

Coronasituationen ændrede ikke kun mulighederne for medlemsdebat i kravopstillingsfasen. Den skabte også en usikkerhed om de økonomiske forudsætninger for de kommende forhandlinger. Det var i den situation, at ideen om at forlænge de eksisterende overenskomster med et år opstod. Eller alternativt at indgå en etårig overenskomst ud fra den antagelse, at situationen ville være mere normal ved årsskiftet 2021-2022.

I løbet af foråret 2020 så det længe ud til, at en forlængelse/etårig overenskomst ville blive en realitet. Men ikke alle organisationer var lige stemt for den ide, og arbejdsgiversiden var ikke indstillet på en forlængelse/etårig overenskomst, hvis der ikke var fuld enighed mellem de faglige organisationer.

Det var først tæt op mod sommerferien 2020, at det stod helt klart, at overenskomstforhandlingerne skulle gennemføres på sædvanlig vis i vinteren/foråret 2021. Der blev derfor indgået forhandlingsaftaler mellem organisationerne og køreplansaftaler med arbejdsgiverne efter vanlig procedure, og arbejdsgiverne tilkendegav, at de ønskede en såkaldt vedligeholdelsesoverenskomst for en treårig periode.

KRAVOPSTILLINGSFASEN

Da det således tæt op imod skolernes sommerferie 2020 stod klart, at der skulle opstilles overenskomstkraV på almindelig vis, var en stor del af den tid, der normalt er afsat til en kravopstillingsproces, forpasset. Ikke kun i DLF –

men også i mange andre faglige organisationer måtte man sadle om og forberede sig på at skulle gennemføre overenskomstforhandlinger. Disse særlige omstændigheder gjorde, at muligheden for en grundig medlemsinddragelse i kravopstillingen fik svære vilkår. Hovedstyrelsen besluttede, at medlemsinddragelsen derfor måtte ske i kredsene umiddelbart op til kongressens vedtagelse af krav, og kredsene blev op til skolernes sommerferie 2020 orienteret om scenarierne for OK21-forberedelserne.

Da det først efter sommerferien stod klart, at det var scenariet om en treårig overenskomst, der blev sigtet mod, kunne hovedstyrelsen i slutningen af august 2020 vedtage forslag til OK-krav, som herefter blev udsendt til de kongresdelegerede.

Herefter var det kredsenes politiske opgave at inddrage medlemmer og tillidsrepræsentanter op til foreningens kongres 23. september 2020, hvor foreningens endelige krav blev besluttet.

Set i lyset af den økonomisk usikre situation, som overenskomstforhandlingerne skulle føres i, blev kravene få og forholdsmæssigt brede. Det havde i denne særlige situation det formål at give forhandlerne mulighed for at tilpasse den konkrete udfoldelse af kravene til den helt aktuelle situation i forhandlingerne, der på grund af de mange usikkerheder var vanskelige at forudse.

Kravene til de generelle forhandlinger lød på generelle, procentvise lønstigninger, reguleringsordning, arbejdslivsforbedringer, videreførelse af SPARK-projektet i kommunerne og forhøjelse af midlerne til AKUT-fonden.

På det tidspunkt var det usikkert, om der ville blive afsat midler til organisationsforhandlinger, idet alle organisationer var enige om at prioritere en reallønssikring gennem de generelle overenskomstforhandlinger.

Kongressen opstillede alligevel krav til organisationsforhandlinger, så foreningen også var klar til at føre organisationsforhandlinger, hvis det skulle blive aktuelt. Disse krav blev: lønforbedringer for LC-gruppen, arbejdslivsforbedringer og indførelse af fritvalgsordning på SOSU-skolerne.

FORHANDLINGER OG FORLIG

Startskuddet for overenskomstforhandlingerne skete med udveksling af krav på alle tre offentlige arbejdsgiverområder 15. december 2020. Dermed begyndte de generelle forhandlinger på alle tre områder og organisationsforhandlingerne på det kommunale og regionale område. Organisationsforhandlingerne på statens område begyndte først, da det generelle forlig i staten blev indgået. Det er helt fast praksis og følger også af køreplansaftalerne. Det var på det tidspunkt fortsat usikkert, om der ville blive afsat midler til organisationsforhandlingerne, så de omhandlede i begyndelsen udgiftsneutrale krav og AUA-projekter. Forhandlingerne var også præget af corona med hensyn til den praktiske afvikling. Det betød, at de fleste forhandlinger foregik virtuelt.

Ved OK18 var en af de helt store knaster på alle tre arbejdsgiverområder spørgsmålet om arbejdstid for lærerne. Efter lange forhandlinger dengang endte det med, at der skulle forhandles lærerarbejdstid i perioden mellem OK18 og OK21, hvilket som bekendt resulterede i arbejdstidsaftaler på alle tre områder. Se mere side 18.

At dette forhandlingsemne var på plads forud for OK21-forhandlingerne var af stor betydning. Men det skulle vise sig, at der kom andre udfordringer i forhandlingerne. Spørgsmålet om lønniveauet til lavtløns- og ligelønsgrupper fik større volumen på begge sider af forhandlingsbordet.

Den 6. februar 2021 blev der indgået forlig på det generelle område i staten. Derefter fulgte forlig på det generelle kommunale område 15. februar 2021 og forlig på det generelle regionale område 20. februar 2021. På de generelle områder indeholdt alle tre forlig bl.a.:

- Generelle lønstigninger
- En videreførelse af reguleringsordningen
- Udvidelse af retten til sorgorlov.

Derudover indeholdt det statslige forlig bl.a. også en seniorbonus, der kan konverteres til frihed, samt en præcisering i TR-aftalen. Det regionale forlig indeholdt også præciseringer vedr. lønoplysninger til TR i forbindelse med lokallønsforhandlinger. Derudover indeholdt både det kommunale og det regionale forlig afsatte midler til organisationsforhandlingerne, henholdsvis 0,5 % og 0,45 %. Dermed var der nu også midler til stede ved organisationsforhandlingerne.

DET KOMMUNALE OMRÅDE

Organisationsforhandlingerne på det kommunale område blev afsluttet 16. februar 2021. Forliget for LC-området indeholder bl.a.:

- En forhøjelse af det eksisterende fritvalgstillæg
- Lønforbedring for børnehaveklasseledere
- Lønforbedring for UU-vejledere
- Lønforbedring og central kvalifikationsløn efter otte års beskæftigelse for professionsbachelorere i ernæring og sundhed
- Lønforbedring og central kvalifikationsløn efter otte års beskæftigelse for vejledere ansat efter protokollat 2 i overenskomst for professionsbachelorere i ernæring og sundhed
- Central kvalifikationsløn efter fire års beskæftigelse for ikke-læreruddannede lærere ansat i PPR
- Forbedring af gruppelivsordningen
- Opdatering af protokollat 6 om efteruddannelsesplaner
- Projekt om efter- og videreuddannelse (kompetenceudvikling)
- Projekt om nyuddannede lærere
- Projekt om praktikaftalen.

Det regionale forlig blev indgået 28. februar 2021 og afspejlede som sædvanlig det kommunale forlig under hensyntagen til de forskelle, der er mellem det regionale og det kommunale område.

DET STATSLIGE OMRÅDE

På det statslige område blev der ikke afsat midler til organisationsforhandlinger, men der var alligevel nogle få restpuljemidler til rådighed på LC-området fra OK18-perioden. Organisationsforhandlingerne havde deadline 15. marts 2021 og indeholdt bl.a.:

- Lønforbedring for børnehaveklasseledere
- Lønforbedring for lærere ved frie fagskoler
- Enighed om at tage praktikaftalen, lønstatistik og kombinationsbeskæftigelse op til drøftelse i overenskomstperioden.

Derudover indebar det statslige resultat ved OK21 også resultatet af arbejdstidsforhandlingerne, som blev afsluttet i januar 2021, og dermed er der aftalte vilkår for lærernes arbejdstid både på det kommunale, regionale og statslige område.

KOMMUNIKATION OG STEMMEAFGIVNING

I forbindelse med OK-forhandlingerne blev der gjort en intensiv indsats for at formidle forhandlingsforløbet og senere resultatet. Den 12. februar og 19. marts udgav foreningen to podcasts om forhandlingerne, hvor foreningens formand, Gordon Ørskov Madsen, og formanden for over-

enskomstudvalget, Morten Refskov, i dialog redegjorde for forhandlingsforløbet og besvarede spørgsmål fra foreningens medlemmer.

Efter indgåelsen af en aftale tilbød foreningen 18. februar, at medlemmerne kunne ringe til en OK-hotline for at få besvaret spørgsmål af Morten Refskov eller formand for arbejdsmiljø og organisationsudvalget, Thomas Andreasen.

Medlemsbladet Folkeskolen udkom 31. marts med et indstik, der i korte træk gennemgik forhandlingsresultaterne. Hovedstyrelsen havde denne gang valgt at præsentere en samlet anbefaling til medlemmerne om et JA ved OK-afstemningen.

I perioden 16.-24. marts blev der afholdt en række regionale TR- og medlemsmøder, hvor overenskomstresultaterne på henholdsvis det statslige, det regionale og det kommunale område blev fremlagt og debatteret. Og i forbindelse med selve afstemningen opfordrede Gordon Ørskov Madsen 13. april i en video alle medlemmer til at bruge deres stemme og være med til at sikre en høj stemmeprocent.

Ved den efterfølgende urafstemning var 85,7 % af de afgivne stemmer på det kommunale og regionale område et JA til resultatet. 14,3 % af stemmer var NEJ. Stemmeprocenten var 59,3 %.

Ved den vejledende urafstemning på statens område var 73,0 % af de afgivne stemmer JA til resultatet. 27,0 % var NEJ. Stemmeprocenten var 41,7 %.

Overenskomstresultatet blev efterfølgende tiltrådt i Lærernes Centralorganisation og i forhandlingsfællesskaberne.

CORONA

Den 11. marts 2020 blev store dele af samfundslivet i Danmark lukket ned for at begrænse udbredelsen af coronavirus. I første omgang betød det nedlukning af stort set alle folkeskoler med undtagelse af en række specialskoler samt opretholdelse af et nødberedskab på almindelige folkeskoler. Den 15. april genåbnede skolerne delvist for undervisning af 0.-5. klasse, og efterfølgende 18. maj også for 6.-10. klasse. Undervisningen blev af hensyn til smitterisiko tilrettelagt med stor fleksibilitet f.eks. ved brug af kortere skoledage, holddeling og øget ude-undervisning.

Skoleåret 2020–2021 var på grund af smitteudviklingen præget af op- og nedlukninger og store lokale forskelle i muligheder og rammer for undervisningen.

Restriktionerne som følge af coronapandemien har påvirket alle foreningens medlemmer – uanset ansættelsessted. Og de har stillet krav om nye arbejdsformer i foreningens politiske arbejde.

Foreningen har tilstræbt at holde et meget højt informationsniveau internt i organisationen for at ruste alle niveauer til at kunne håndtere situationen med udgangspunkt i den nyeste viden. Der har således været en række udsendelser fra foreningen, der har omhandlet coronasituationen.

- 15 medlemsbreve, nyhedsbreve og videoer
- 54 kredsudsendelser
- 24 TR-udsendelser
- 13 udsendelser til AMR: Aktuelt om Arbejds- miljø inkl. temanummer med ny pjece "Genstart Arbejdsfællesskaber og Kollegial Trivsel"
- 8 Politisk orientering om arbejdsmiljø

POLITISK DIALOG VEDRØRENDE NEDLUKNING OG GENÅBNING

På skolerne har såvel nedlukningen som genåbningen betydet fundamentale ændringer i det daglige arbejde. Undervisningsplaner og samarbejde har igen og igen måttet revideres. Også lederne har haft en ekstremt stor opgave i at få de nye og hurtigt skiftende rammer og muligheder til at fungere.

Med baggrund i lærernes erfaringer fra den første nedlukning, som blev afdækket i en medlemsundersøgelse i foråret 2020, var foreningen vært for et skolemøde på Vartov med politikere, forskere og interessenter i september 2020. På skolemødet præsenterede foreningen en publikation med resultater fra en medlemsundersøgelse om medlemmernes coronaerfaringer. De overordnede budskaber var:

- Kvaliteten af undervisningen blev dårligere, når lærerne underviste eleverne via fjernundervisning.
- Bekymringen for de fagligt og socialt udfordrede elever var stor blandt lærerne i den første tid med fuldstændig nedlukning af skoler og fjernundervisning. Det gjaldt f.eks. elever med sociale udfordringer, elever fra udsatte hjem eller elever med andet modersmål end dansk.

- Langt de fleste skoler benyttede sig af holddeling – dermed oplevede lærerne at have langt færre elever pr. lærer.
- Langt de fleste skoler (80 %) benyttede sig også af kortere skoledage.

Generelt vurderede de fleste lærere, at mange grupper af elever trives bedre under de nye undervisningsforhold (på grund af holddeling, kortere skoledage og mere ude-undervisning). Det gjaldt også elever med faglige og/eller sociale udfordringer og elever med adfærdso- og/eller indlæringsvanskeligheder.

Set over hele skoleåret 2020/2021 var erfaringerne i store træk de samme, viste en gentaget undersøgelse blandt alle medlemmer af Danmarks Lærerforening fra foråret 2021. Situationen har generelt været præget af mere tolærer-tid, kortere skoledage og mere tid til klassefællesskabet. Skoleåret har dog også været kendetegnet ved mange op- og nedlukninger samt skiftende retningslinjer. Det har i høj grad tæret på læreres og skolelederes energi.

DLF har deltaget i et sektorpartnerskab for parterne omkring folkeskolen. Partnerskabet er et samarbejdsforum nedsat af undervisningsministeren. Her har foreningen arbejdet for tydelige og holdbare løsninger for skolerne samt færre skift i retningslinjerne – med et ønske om stor fleksibilitet til lokalt at vælge de bedste løsninger.

Foreningen har løbende været i dialog med undervisningsministeren. Både for at få svar på uklarheder og for at rådgive og give input om centrale spørgsmål, f.eks. afvikling af afgangseksaminer og nationale test. Samarbejdet har fungeret godt, og det har affødt respekt og anerkendelse bredt i samfundet af, at skolerne igennem hele forløbet har formået at opretholde undervisningen på trods af svære vilkår og skiftende retningslinjer.

En række af de – både positive og negative – erfaringer, der kan høstes fra coronaperioden, vil indgå i foreningens politiske arbejde fremover. Ikke mindst i forhold til værdien af de positive tilbagemeldinger på mulighederne for at træffe flere lokale beslutninger om den konkrete undervisning – f.eks. vedrørende kortere skoledage, holddeling og tolærer-ordninger. I første omgang medvirkede arbejdet til, at et bredt flertal i Folketinget i juni 2021 afsatte ressourcer og sikrede øgede frihedsrettigheder i folkeskolen for skoleåret 2021/22. Det betyder bl.a., at skoler og kommuner har mulighed for at konvertere under-

støttende undervisning til tolærer-timer, holddeling eller undervisning i fagrækken samt undlade at udarbejde elevplaner og kvalitetsrapporter.

ARBEJDSMILJØ

Foreningen har fulgt coronasituationen tæt for at være på forkant på arbejdsmiljøområdet fra første nedlukning i marts 2020. Der har været stort fokus på at orientere arbejdsmiljørepræsentanter gennem det handleanvisende nyhedsbrev "Aktuelt om Arbejdsmiljø" (AOA), som er udkommet 13 gange siden marts 2020, og ligeledes gennem otte "Politisk orientering om arbejdsmiljø" til arbejdsmiljørepræsentanter og kredse.

Foreningen har været repræsenteret i FH's baggrundsgruppe for "Task force om coronasmitte med særligt fokus på brancher med vandrende arbejdskraft".

Særlige fokuspunkter i foreningens håndtering, som også har afspejlet sig i løbende kontakter til regering og centraladministrationen, har f.eks. været: Rengøringsstandard, regler for hvornår elever og lærere skal hjemsendes i forbindelse med risiko for smitte, værnemidler og tilladelse til anvendelse af visir samt testkapacitet og vaccinationsrækkefølge.

Foreningen har ligeledes bidraget til et forskningsprojekt i samarbejde med forsker Kirsten Nabe Nielsen fra Københavns Universitet, hvor det var muligt at analysere, hvilken betydning coronavirus ville have for arbejdsmiljøet på skolerne med hensyn til f.eks. samarbejde, faglighed og arbejdsbelastning.

Undersøgelsen kaldes CLASS; "COVID-19s betydning for Læreres Arbejdsmiljø, Sammenhold og Smitteoplevelse", Københavns Universitet, 2020.

Undersøgelsen er baseret på svar fra lærerne indsamlet i de to tidligere omtalte medlemsundersøgelser fra henholdsvis maj/juni 2020 og november/december 2020.

Foreningen har som opfølgning på de første to medlemsundersøgelser udarbejdet en pjece om de væsentligste resultater. Pjecen er målrettet kredse og skoler. Pjecen "COVID-19's betydning for arbejdslivet – forløbet i foråret 2020 og hvad vi kan lære af det" (Link) udkom i december 2020. Hvert tema i pjecen afrundes med relevante spørgsmål, som kredsen kan drøfte med de tillidsvalgte. Pjecen indeholder også links til øvrige relevante pjecer og vejledninger samt gode genveje til løsninger/handlinger. Under-

søgelsen har været omtalt i Fagbladet Folkeskolen, på "FH-døgnet" samt i en artikel fra Magasinet Arbejdsmiljø 9. november 2020.

Den supplerende 3. spørgeskemaundersøgelse er fulgt op med et tillæg til pjecen, som udkom i marts 2021.

Foreningen har senest haft fokus på medlemmernes tilbagevenden til arbejdspladserne i forbindelse med fuld genåbning af skolerne. Der har meget længe været distance mellem kolleger i det store fællesskab, så der kan være et "efterslæb" og et behov for at genstarte det kollegiale fællesskab på arbejdspladserne. Man har ikke kunnet mødes og sparre i de sædvanlige faglige fællesskaber eller fastholde det sociale kit på arbejdspladsen. Det er ellers forhold, som er vigtige for, at man trives fagligt og socialt.

I den forbindelse har foreningen udarbejdet en inspirationspjece til TRIO'en (TR/AMR og leder) "Genstart arbejdsfællesskaber og kollegial trivsel" som indeholder værktøjer og metoder, som kan bruges i den lokale dialog om kollegiale arbejdsfællesskaber også i det nye skoleår.

DE OVERORDNEDE TEMAER OG METODER ER:

- Indflyvning efter corona
- Værktøjer til TRIO/MEDs interne samarbejde
- Kortlægning af arbejdspladsens samarbejde og trivsel
- Trivsel
- Arbejdsfællesskab.

DIGITAL AFVIKLING AF KURSER OG MØDER – ETABLERING AF NYE INVOLVERINGSFORMER

På baggrund af coronapandemien fastlagde hovedstyrelsen principper for afviklingen af foreningens aktiviteter, hvis myndighedernes retningslinjer ikke gav mulighed for at afvikle fysiske aktiviteter:

- Møder, kurser og uddannelser eller elementer herfra, der var absolut nødvendige for foreningens virke eller de tillidsvalgtes funktion, blev i videst muligt omfang afviklet digitalt med mulighed for et fysisk supplement, når restriktionerne tillod det.

- Kurser og uddannelser, der var absolut nødvendige, men ikke skønnedes at kunne afvikles med nødvendigt udbytte, blev udsat på ubestemt tid.
- Kurser, der vurderedes ikke at være absolut nødvendige for at opretholde foreningens virke, blev aflyst.
- Kurser, der relativt enkelt kunne afvikles online, blev omlagt til onlinekurser.

Med udgangspunkt i principperne har store dele af foreningens møde-, kursus- og uddannelsesvirksomhed dermed været afviklet digitalt fra november 2020 og frem til 1. august 2021.

Det har betydet, at det politiske arbejde og væsentlige dele af uddannelserne har kunnet fortsætte – omend i ændret form. Omstændighederne taget i betragtning har omlægningen været en succes, og det har været med til at sikre kontinuiteten i foreningens arbejde.

Der er samtidig gjort erfaringer med, hvilke typer aktiviteter der egner sig til det digitale format, og hvilke typer hvor det kun skal bruges som nødløsning. Erfaringerne kan bruges fremover i tilrettelæggelsen af foreningens møde-, kursus- og uddannelsesvirksomhed. Der er desuden et økonomisk og tidsmæssigt aspekt, idet online aktiviteter er væsentlig billigere og f.eks. sparer rejseudgifter og -tid.

Foreningen har med stort udbytte afviklet en lang række af de nødvendige møder virtuelt. Det gælder særligt de faste møder som kredsformandsmøder og regionale møder. Der blev endvidere afholdt en online, 1-dags, ekstraordinær kongres for at nå de punkter, der ikke kunne afvikles på den ordinære kongres, som var forkortet på grund af corona. Det har været nødvendigt for foreningens fortsatte politiske arbejde også at holde møder i relation til foreningens indsatsområder – ikke mindst vedrørende arbejdet med A20 og "Er vi gearret til fremtiden?"

Den overordnede erfaring er, at onlinemøder er meget anvendelige, når der er tale om kortere møder med et primært fokus på at orientere eller videreformidle informationer, der først og fremmest lægger op til afklarende spørgsmål og enkelte kommentarer. Hvis der er tale om møder, hvor der indgår længere gruppedrøftelser eller andre processer, hvor deltagerne skal være aktivt deltagende, er online møder ikke optimale.

I forbindelse med den fremtidige planlægning af foreningens møder, herunder særligt kredsformandsmøder og regionale møderækker, kan det derfor indtænkes, om de pågældende møder

hensigtsmæssigt vil kunne afvikles online. Det skal vurderes i forhold til indhold, foreningens økonomi og tidsmæssig besparelse for deltagerne.

Den helt overordnede vurdering var, at det var nødvendigt, at de nye tillidsvalgte kom i gang med eller fik afsluttet deres uddannelser. Samtidig var det ikke en resurse-mæssig mulighed at udskyde hverken AMR-introholdene eller TR-uddannelsen, da nye hold skulle starte op igen i efteråret 2021.

Omstændighederne taget i betragtning har det været en succes at gå i gang med onlineafvikling af foreningens uddannelser. Det vurderer både undervisere og deltagere såvel i den mundtlige tilbagemelding til underviserne som i den skriftlige efter modulerne. Der kan med udgangspunkt i de positive erfaringer arbejdes mere med "blended learning" i foreningens uddannelser, som kan inddrage f.eks. onlinekurser, netværksmøder, videooplæg og digitale opgaver. Det bør dog kun være et supplement. Hovedparten af foreningens uddannelser bør fortsat afvikles fysisk. De fleste emner på uddannelserne egner sig ikke til onlineundervisning, da de handler om personlige kompetencer. Det kræver deltagerens aktive involvering og er ofte drevet af det, der sker mellem deltagerne samt mellem deltagerne og underviserne.

FÆLLESERKLÆRINGEN

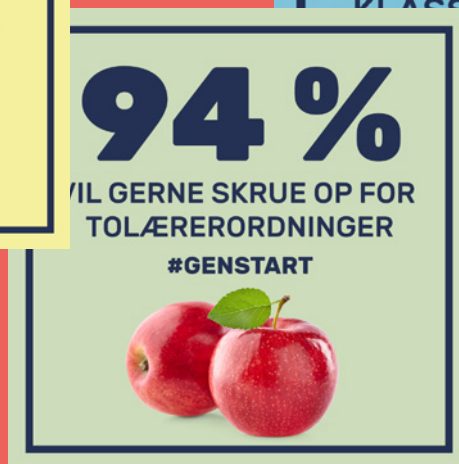
KL og Forhandlingsfællesskabet blev 20. marts 2020 enige om, at udbredelsen af coronavirus kunne gøre det nødvendigt, at nogle medarbejdere blev anvist opgaver i kritiske funktioner på andre overenskomstområder end deres normale. Parterne opfordrede til, at overførsel af medarbejdere blev drøftet lokalt, og at de pågældende blev taget med på råd. Det blev fastlagt i en fælleserklæring med udløb 31. maj 2020. LC tiltrådte fælleserklæringen på betingelse af, at overflyttede medarbejdere havde ret og pligt til at sige fra over for arbejdsopgaver på grund af manglende kvalifikationer, uden at det ville få ansættelsesmæssige konsekvenser. Ligeledes måtte fejl i en ny og uvant arbejds-

funktion heller ikke føre til ansættelsesmæssige konsekvenser. Endvidere kunne tilsidesættelse af drøftelserne med medarbejdere og deres organisation kun finde sted i helt ekstraordinære situationer.

Ved fælleserklæringens udløb blev det aftalt, at eventuelle overflyttede medarbejdere kunne fortsætte på det nye overenskomstområde indtil 14. juni 2020. Det kunne her konstateres, at enkelte konsulenter og PPR-ansatte havde været henvist til andre opgaver, mens meget få lærere var blevet flyttet til andre end sædvanlige opgaver, da de fleste lærere havde varetaget fjernundervisning af deres elever.

Den 7. november 2020 indgik Forhandlingsfællesskabet og KL en ny fælleserklæring, der alene omhandlede syv kommuner i Nordjylland, som var blevet underlagt særlige regionale restriktioner på grund af coronasmitte med en mulig mink-variant. Fælleserklæringens indhold fulgte den tidligere fælleserklæring med den undtagelse, at overflytning af ansatte mellem overenskomstområder nu var betinget af, at der blev indgået en lokal aftale mellem kommune og såvel den afgivende som modtagende organisation, der organiserede det pågældende arbejde.

Den nye fælleserklæring blev udvidet til alle landets kommuner 14. december 2020. Den er blevet fornyet gentagende gange; senest 29. marts 2021 med udløb 21. maj 2021. Erfaringerne er, at fælleserklæringen er blevet brugt meget begrænset i forbindelse med lærerne, da de har undervist enten digitalt eller ved fremmøde. Flere kommuner har ønsket at anvende fælleserklæringen til at indgå aftaler om, at lærere kunne arbejde som podere ved kviktest af kollegaer. Det har Danmarks Lærerforening afvist med opbakning fra KL, da lærerne i hele perioden til fulde har været optaget af undervisningsopgaven. I enkelte kommuner blev der indgået aftaler om, at lærervikarer kunne forestå podningsopgaver.

KAMPAGNE VEDR. GENSTART

Foreningen har i foråret 2021 iværksat en længerevarende kampagne under konceptrammen "Genstart". Formålet med kampagnen har været at styrke lærerprofessionens og folkeskolens omdømme. Kampagnen har taget afsæt i det momentum, lærernes indsats under coronapandemien har skabt for professionens omdømme. Kampagnen taler samtidig ind i, at regeringen har afsat midler til bl.a. flere lærerkræfter.

Corona og nedlukningen af skolerne har som tidligere nævnt givet foreningen en række udfordringer. Nedlukningen har imidlertid også vist lærernes og skolernes evner til at skabe løsninger i vanskelige situationer. Det har givet international genlyd, og medierne har jævnlige fortalt om lærere, der har handlet innovativt og gjort en positiv forskel for eleverne. Samfundet har dermed fået øjnene op for lærerprofessionen og den centrale samfundsmæssige opgave, lærerne løser – ikke bare i en nødsituation, men hver eneste dag.

Analysen har derfor været, at genåbningen af skolerne har været en enestående mulighed for at italesætte og igangsætte en blivende forandring af folkeskolen gennem en række kampagneaktiviteter. Kampagnen består af en overordnet konceptramme, der fungerer som ramme for forskellige kampagneaktiviteter på både brede kanaler og foreningens egne kanaler.

Kampagnen har været delt op i flere faser. Første fase bestod af et positivt anslag rettet mod omverdenen med afsæt i samfundssind, og det at lærerne har savnet den fysiske undervisning af eleverne.

Første fase kørte i foråret 2021, i takt med at eleverne vendte tilbage til den fysiske undervisning. Denne fase bestod af annoncering i trykte medier samt casefilm på sociale medier. Link

Anden fase bestod af mere nuancerede budskaber og medlemmernes stemmer. Det skete med afsæt i den tidligere omtalte medlemsundersøgelse, hvis resultater kunne bruges kommunikativt på kort sigt, ligesom de også fremover vil blive brugt aktivt. Der til kom indhold til sociale medier i form af grafisk indhold og casefilm. Samtidig har "genstart" fungeret som ramme for andre af foreningens aktiviteter; herunder folkemødedebat samt materiale til kommunalvalget i november 2021. Anden fase af kampagnen blev skudt i gang i juni 2021.

Centralt i kampagnens tredje fase står målet om at bruge "genstart" som afsæt for et mere målrettet politisk sigte, hvor foreningen lægger op til debat om folkeskolens udvikling efter corona. Der er indledningsvist taget hul på denne fase, i den udstrækning det har været meningsfuldt i relation til foreningens øvrige aktiviteter. Det forventes dog, at fase tre særligt vil blive udfoldet primo 2022 i form af debatskabende aktiviteter.

ARBEJDSSTID OG SAMARBEJDE

Den 11. august 2020 indgik KL og LC en ny central arbejdstidsaftale på det kommunale område. Aftalen har dannet udgangspunkt for efterfølgende forhandlinger på det regionale og statslige område og resulteret i centrale arbejdstidsaftaler på alle tre områder. Med aftalerne på alle tre arbejdsgiverområder blev der sat et endegyldigt punktum for den tid, hvor lærernes arbejdstid blev reguleret af lov. Lærerne arbejder igen under aftalte forhold.

Forud for dette resultat er der siden 2013 gjort et stort arbejde på alle niveauer i foreningen for at bane vejen for en aftale og skabe et godt forhandlingsklima. Der er løbende blevet gjort rede for forhandlingerne, og de er blevet drøftet på de ordinære og ekstraordinære kongresser og i foreningens øvrige politiske fora.

LÆRERKOMMISSIONEN

Ved overenskomstforhandlingerne i 2018 blev parterne enige om at nedsætte en lærerkommission, som gennem analyser og forslag skulle skabe et fælles grundlag for nye forhandlinger om lærernes arbejdstid i overenskomstperioden.

Den 16. december 2019 afleverede Lærerkommissionen sin rapport, som efterfølgende blev præsenteret på et TR-stormøde i december 2019 og yderligere blev fulgt op af regionale TR- og kredsformandsmøder i januar og februar 2020.

Kommissionens undersøgelser og analyser gav et fælles billede af lærernes hverdag og de aktuelle udfordringer i folkeskolen og på de øvrige underviserområder inden for lov 409. Anbefalinger og forslag fordelte sig på tre løsningsspor, der gensidigt understøtter hinanden: en ny arbejdstidsaftale, en styrket lærerprofession og en tydelig lokal skoleledelse.

SAMARBEJDSSPOR

Lærerkommissionen pegede på et "samarbejdsspor", som blev afsættet for foreningens videre arbejde, og særligt Lærerkommissionens fem punkter, som en aftale skulle adressere, blev udgangspunktet for forhandlingerne om en central arbejdstidsaftale:

- Større sammenhæng mellem tid og opgaver, herunder mulighederne for forberedelse, teamsamarbejde og faglig udvikling
- En større indsigt for lærerne i skolens planlægningsgrundlag
- En hensigtsmæssig og gennemskuelig opgavetildeling for den enkelte lærer
- Balance mellem hensynet til fleksibilitet for den enkelte lærer og hensynet til det kollegiale samarbejde på skolen
- Balance mellem centrale regler og lokale løsninger, der tager hensyn til lokale ideer og behov

Lærerkommissionen skabte dermed et helt nyt afsæt for den forhandling, der var aftalt i perioden.

På den ekstraordinære kongres 5. februar 2020 vedtog foreningen en målsætning om et fælles ansvar for, at alle lærere, børnehaveklasseledere og skoleledere har mulighed for at lykkes med deres opgave samt et mandat for periodeforhandlingen baseret på et samarbejdsspor.

KL og LC var enige om en ny tilgang til forhandlingerne baseret på et samarbejdsspor. Det indebar en beslutning om – som noget nyt – at gøre brug af en facilitator og processtyrer for forhandlingsforløbet. Det blev Søren Viemose, der blev valgt til den opgave. Som inspiration i forhandlingerne var KL og LC på fælles skolebesøg på Espe Skole og havde besøg af de fire kredse og kommuner fra det fælles projekt om Ny start "dialog om skoleudvikling" til at fortælle om deres arbejde.

Det var et intenst og langstrakt forhandlingsforløb. Lærernes arbejdstid var en del af OK18-forliget mellem Forhandlingsfællesskabet og KL, og af den grund havde både formanden for KL, Jacob Bundsgaard, og formanden for Forhandlingsfællesskabet, Mona Striib, en interesse i forhandlingerne, og de deltog i flere af forhandlingsmøderne.

En enig hovedstyrelse godkendte den aftale, der blev indgået, og indstillede den til urafstemning på det kommunale og regionale område. Stemmeprocenten var på 77,8 %, hvoraf 67,2 % stemte JA. En tredjedel af de afgivne stemmer var NEJ-stemmer. Medlemmernes – herunder mindretallets – perspektiver på lærernes arbejdssituation er vigtige i det videre arbejde med realisering af aftalen og realisering af aftalens mål og intentioner. Det skal ske gennem medlemsinddragelse og samarbejde på alle niveauer i foreningen.

AFTALEN

Kernen i aftalen er et forpligtende samarbejde, der skaber gennemskelighed og overblik over arbejdstiden og prioriteringen af opgaverne, og som understøtter lærernes muligheder for at kunne udøve deres professionelle dømmekraft og at kunne lykkes med opgaven. Det er en ny måde at tænke arbejdstidsaftaler på, hvor styringsfilosofien er baseret på forpligtende samarbejde. Lærernes viden og faglighed skal sættes i spil, når målsætninger og opgaver skal prioriteres og hænge sammen med arbejdstiden. Vigtigheden af partsamarbejdet på alle niveauer mellem KL og LC, mellem kommune og kreds, mellem skoleleder og tillidsrepræsentant og samarbejdet mellem kommune- og skole-niveauet skal realisere den fælles målsætning om at skabe størst mulig kvalitet i undervisningen, understøtte et godt arbejdsmiljø og styrke den professionelle kapital. Aftalen er en fuld og hel aftale, der ikke i sig selv forudsætter, at der indgås lokalaftale, men som er indrettet, så den kan fungere i et samspil med lokale aftaler.

Kongressen vedtog i september 2020, at foreningen på alle niveauer vil tage sin del af ansvaret for, at aftalen realiseres, så målsætninger for forbedringer af lærernes arbejds-situation indfries. Det er målsætninger om, at

- der er en tydelig prioritering af opgaverne
- der er gennemsigtighed om planlægning og fordeling
- lærerne som kollektiv har indflydelse på ledelsens prioriteringer af lærernes arbejdstid
- viden om, hvordan der skabes bedst mulig undervisning, lægges til grund for prioriteringerne.

Aftalen skal skabe sammenhæng mellem tid og opgaver og et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse, hvor også den individuelle forberedelse bliver prioriteret. Til grund for foreningens arbejde ligger tillige en række organisatoriske målsætninger om samarbejde med KL, BKF og Skolelederforeningen om realisering af aftalen, samt bistand, viden og færdigheder til at understøtte tillidsvalgtes varetagelse af opgaverne.

Aftalen på det kommunale område har været udgangspunkt for aftalerne på henholdsvis det regionale og det statslige område.

UDDANNELSE OG REALISERING I RELATION TIL A20

Med afsæt i vedtagelsen om A20 fra foreningens kongres i september 2020 besluttede hovedstyrelsen i december 2020 fem pejlemærker, der skal danne ramme for den samlede indsats med at realisere A20 frem mod 2023. Kredsene var involveret i arbejdet i flere omgange på såvel et kredsformandsmøde som en runde regionale kredsformandsmøder samt på hovedstyrelsesmedlemmernes baglandsmøder.

Arbejdet med de fem pejlemærker skal understøtte, at A20 skaber en positiv forandring for medlemmerne og medvirker til en kulturforandring på skolerne. Det gælder kulturforandring i bredere forstand, men også synlige forandringer i den enkelte lærers hverdag.

Pejlemærkerne angiver, hvilke konkrete forandringer aftalen skal være med til at skabe og understøtte på skolerne. Der er behov for en fælles indsats både i relation til kompetenceudvikling af de politisk valgte, kommunikation samt nye involverings- og organiseringsformer. For at komme i mål med det skal der samarbejdes på tværs af niveauerne i foreningen om at finde løsninger til at understøtte arbejdet med at skabe forandringer på skolerne.

MÅL MED A20

Målet er, at undervisningen, skolens daglige liv og lærernes arbejdsliv på skolerne om tre år er kendetegnet ved, at:

- lærerprofessionens faglighed afspejles i beslutninger og prioriteringer
- skoleledelse foregår i samarbejde med lærerkollektivet og tillidsrepræsentanten
- tillidsrepræsentanten organiserer og engagerer skolens lærere og børnehaveklasseledere
- aftalen har fremmet et bedre ressourcegrundlag på skolerne
- der er et rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse for den enkelte lærer.

DYNAMISK PLAN FOR REALISERING AF A20 FREM MOD 2023

I marts 2021 vedtog hovedstyrelsen en nærmere plan for realiseringen af A20. Der er tale om en dynamisk plan, der løbende måler på, om den samlede forening bevæger sig mod de opsatte politiske mål i kongresvedtagelsen og de fem pejlemærker – det vil sige, at planen vil blive justeret på baggrund af den viden og de erfaringer, der bliver opsamlet undervejs; herunder input fra kredse, TR'er og medlemmer.

A20-planen er bygget op om tre spor:

1. Materialesporet. Det vil sige alt det, der findes i Vidensbanken i DLF InSite. F.eks. notater om fag- og uddannelsespolitiske emner, som understøtter kredse, TR og medlemmer.
2. Aktivitetssporet. Det vil sige aktiviteter, som foreningen centralt iværksætter og udfører – hovedsageligt sammen med kredse. F.eks. at være sparringspartner for kredsene eller indgå i lokale udviklingsprojekter eller netværksdannelse blandt medlemmerne.
3. Videnssporet. Det vil sige vurdering og analyse af, om foreningen kommer tættere på de mål, der er opsat med kongresvedtagelsen og de fem pejlemærker. Målet er at sikre en justering af indsatsen undervejs, så den understøtter realiseringen af A20.

En vigtig bidragsyder er en bredt sammensat arbejdsgruppe, der både skal sikre løbende involvering af kredsene og komme med input til hovedstyrelsen til justering og udbygning af planen. Blandt andet på baggrund af gruppens input udbygger og justerer hovedstyrelsen halvårligt planen for realiseringen af A20. Arbejdsgruppen blev endeligt sammensat i juni 2021 og havde sit første arbejdsseminar 30. september-1.oktober. Arbejdsgruppen består af kredsstyrelsesmedlemmer, TR'er, hovedstyrelsesmedlemmer og et forretningsudvalgsmedlem. Gruppen mødes ca. hvert halve år og arbejder også mellem møderne.

Den samlede indsats forløber i intervaller af seks måneder i hele perioden frem til den endelige evaluering i 2023.

Forandringer kræver et langt, vedvarende træk. A20 skal ud at leve på de enkelte arbejdspladser og være med til at skabe en kulturforandring. Det opnås ikke på en dag, en måned eller et år. Derfor er et væsentligt fokus i A20-planen et mere kontinuerligt samarbejde med kredsene, så de kan understøtte TR'erne, og derfor har kredsene mulighed for i hele planens løbetid at få sekretariatsbistand til såvel de lokale forhandlinger som udviklingsprojekter, der understøtter den lokale interessevaretagelse og indflydelse samt det faglige fællesskab blandt lærerne.

Der har siden aftalens indgåelse været et tæt samarbejde med flere kredse om indgåelse af lokale aftaler og generel sparring. På nuværende tidspunkt er sekretariatet endvidere involveret i udviklingsprojekter om den lokale interessevaretagelse, der dækker ca. 30 kredse. Projekterne er samtidig også en hjælp til understøttelse af TR's arbejde med realiseringen af A20.

NY START

Som en del af det samlede forlig ved OK18 indgik Danmarks Lærerforening og KL et fælles "Ny Start-samarbejde" med det formål at understøtte en positiv udvikling af folkeskolen og øvrige undervisningsområder og sikre undervisning af høj kvalitet. Som et element i udmøntningen af Ny Start-samarbejdet aftalte KL og DLF fire samarbejdsprojekter under overskrifterne "Dialog om skoleudvikling", "Den gode skole", "Viden i spil" og "Realisering af Fælles Mål lokalt". For alle fire projekter gælder det, at parterne har bevæget sig nærmere hinanden og har opnået fælles forståelser og indsigter, som har kunnet fungere som fælles referencepunkter efter projekternes afslutning.

I "Dialog om skoleudvikling" havde parterne bedt forskerne Klaus Majgaard og Line Arnmark om at se på, hvordan man kan styrke dialogen mellem lærere, ledere og kommune om skoleudvikling. Det gjorde de på baggrund af workshops med fire casekommuner, hvor TR'er, ledere, kreds og forvaltning bidrog med deres erfaringer. Majgaard og Arnmark identificerede derved seks virksomme mekanismer, som både på skole- og kommuneniveau kan styrke samarbejdet. Skolelederforeningen og BKF var inddraget i projektet og står bag resultaterne. Alle kan lade sig inspirere af materialet, som kan findes her:

<https://www.dlf.org/loen-og-vilkaar/oversksomst/ok18-forloebet/ny-start#Dialogskoleudvikling>.

Af rapporteringen fra projektet "Den gode skole" beskriver en form for fælles skolesyn mellem Danmarks Lærerforening og KL. Heraf fremgår det blandt andet, at parterne er enige om, at lærernes engagement og professionelle ansvar og dømmekraft er central for god undervisning. Derudover er der en fælles anerkendelse af, at undervisning er en mangefacetteret størrelse og derfor kun vanskeligt – eller slet ikke – lader sig styre eller forudsige, samt at evalueringsresultater (f.eks. test) først bliver til anvendelig viden gennem de fagprofessionelles analyse og vurderinger.

Notatet findes her: https://www.dlf.org/media/13441988/ny_start_bilag_2_projekt_den_gode_skole.pdf

Projektet "Viden i spil" havde til formål at styrke samarbejdet om, at forskningen kommer tættere på praksis, og at formidlingen af forskning tager højde for praktikernes efterspørgsel. Med udgangspunkt i tre udvalgte forsknings- og udviklingsprojekter – "Udsyn i udskolingen", "Professionskapacitet/IT-didaktisk kompetenceudvikling og kapacitetsopbygning" og "Universitetsskoler" – identificerede KL og Danmarks Lærerforening sammen seks greb til vellykket samspil mellem viden og praksis.

De kan findes her: https://www.dlf.org/media/13442012/ny_start_bilag_4_projekt_viden_i_spil.pdf

Det sidste projekt, "Realisering af Fælles Mål lokalt", var en fælles opfølgning på lempelserne i Fælles Mål samt på det efterfølgende arbejde i den ministerielle rådgivningsgruppe, som både Danmarks Lærerforening og KL var medlem af. I det fortsatte samarbejde prioriterede parterne sammen at komme rundt i landet og inspirere til, at der også lokalt blev et øget fokus på folkeskolens formål fremfor på de snævre videns- og færdighedsmål. Parterne stod sammen med budskabet fra den ministerielle rådgivningsgruppe, som de er formuleret i "Formål og frihed – Fem pejlemærker for Fælles Mål i folkeskolen" [file:///C:/Users/MET/Downloads/180620-pejlemærker-faelles-maal%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/MET/Downloads/180620-pejlemærker-faelles-maal%20(1).pdf)

SKOLELEDER
FORENINGEN

STYRKET SAMARBEJDE MED KL OG SKOLELEDERFORENINGEN – NYE PROJEKTER PÅ BAGGRUND AF NY START

Foreningen arbejder fortsat på at styrke samarbejdet med KL. Det fælles aftalegrundlag og den tillid, der blev genetableret med Ny Start, bruges aktivt til at fremme mulighederne for at finde fælles svar på folkeskolens udfordringer. DLF står fortsat på sine holdninger og tager afsæt i viden om, hvad der virker for eleverne, og foreningen arbejder samtidig mere målrettet med at finde løsninger, som også taler ind i andre interessenters perspektiver. Det har konkret udmøntet sig i tre nye samarbejder:

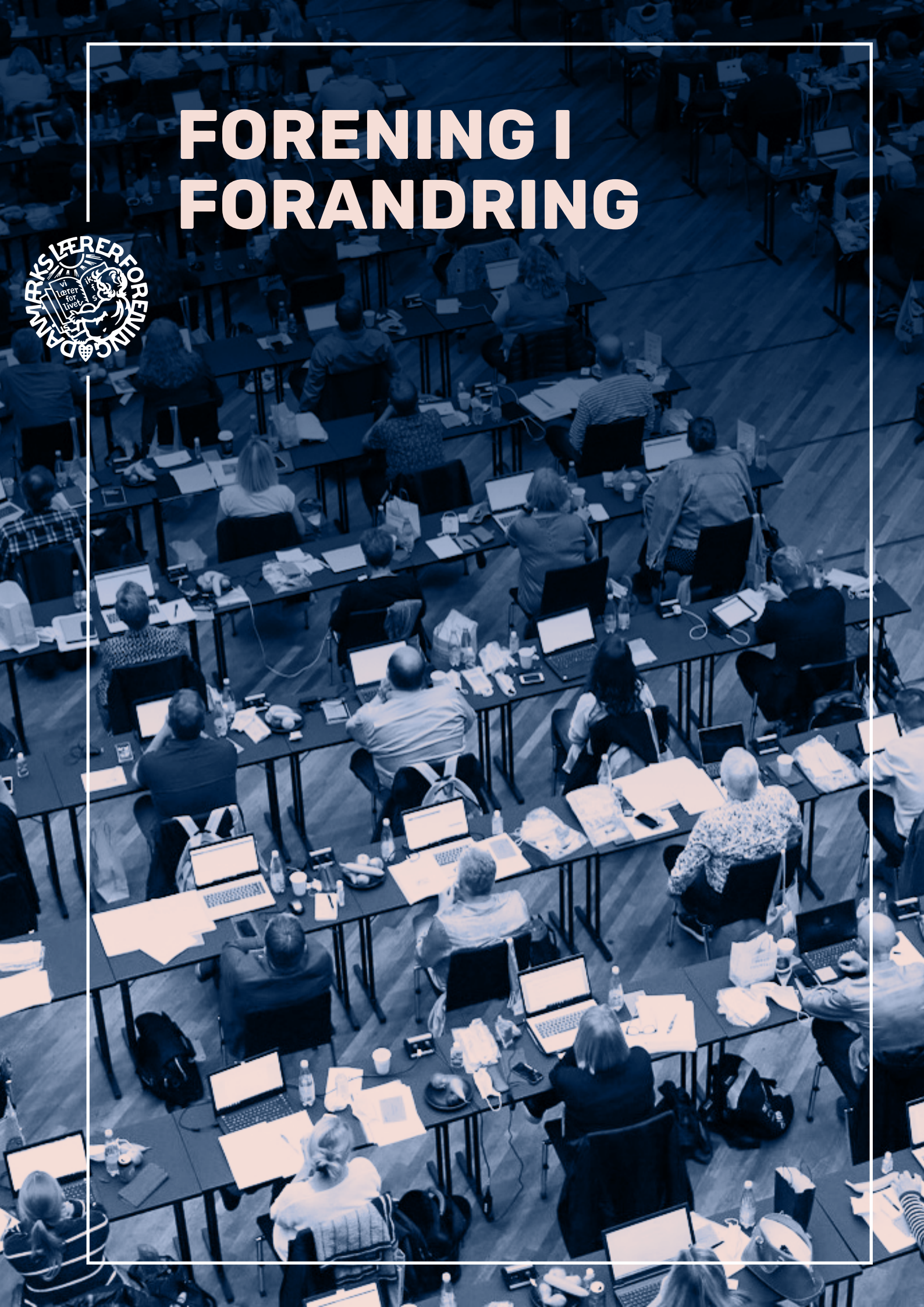
Foreningen har sammen med KL og Skolelederforeningen udarbejdet fælles overvejelser og anbefalinger til et kommende evaluerings- og bedømmelsessystem, der er præsenteret for undervisningsministeren og folkeskoleforligskredsens ordførere se s. 28. Partierne har været meget positive i deres modtagelse af oplægget, der formentlig kommer til at spille en afgørende rolle i de politiske forhandlinger.

Foreningen har ligeledes indledt et partssamarbejde om ledelse og styring af folkeskolen med KL, Skolelederforeningen og BKF. Samarbejdet bygger direkte på resultaterne fra Ny Start-projektet "Dialog om Skoleudvikling". Hvor det tidligere projekt havde fokus på den gode dialog og "det, der virker", er fokus denne gang udvidet til også at se på, "hvad der ikke virker" – og de udfordringer, som kommunal projekttrængsel og statslig overstyring udgør for en fornuftig udvikling af skolerne. (Se s 20)

Endelig har foreningen sammen med KL og Skolelederforeningen drøftet en fælles skitse og et forslag til et stort nationalt udviklingsarbejde for at erstatte Fælles Mål for folkeskolens fag og emner med en anden ramme til beskrivelsen af indholdet i folkeskolen og dens fag. Udviklingsarbejdet bygger på en fælles konstatering af, at Fælles Mål på en række punkter ikke i tilstrækkelig grad bidrager til at realisere de ambitioner, der er udtrykt i folkeskolens formålsparagraf. Der er en fælles forståelse af betydningen af et bredt og forpligtende samarbejde om udvikling af folkeskolen og af, at meningsgivende rammer om skolens undervisning i fagene er nødvendige for arbejdet med udvikling af kvaliteten. Parterne har fremlagt forslaget for undervisningsministeren og foreslået en proces, hvor der hentes inspiration fra lande som Irland, Norge og Wales, som har erfaring med grundige og inddragende processer i forbindelse med ændring af rammerne for undervisningen. Det er aftalt med ministeren, at parterne fremlægger deres tanker i "Sammen om skolen" på et møde i løbet af efteråret 2021.

Samarbejdet med Skolelederforeningen er blevet fremmet i perioden, hvor der er holdt fælles, lokale møder om realiseringen af A20. Møderne er blevet fulgt op af fælles møder mellem Danmarks Lærerforenings forretningsudvalg og Skolelederforeningens bestyrelse, hvor fælles udmeldinger om A20, skolernes frihedsgrader og økonomi er blevet afstemt.

FORENING I FORANDRING

ER VI GEARET TIL FREMTIDEN?

Kongressen vedtog 3. oktober 2019 kongresvedtagelsen "Er vi gearet til fremtiden?", som efterfølgende har dannet afsæt for hovedstyrelsens arbejde med udvikling af foreningens struktur og opgavevaretagelse.

Med afsæt i kongresvedtagelsen har hovedstyrelsen frem mod kongressen i 2020:

- konkretiseret de fire pejlemærker, som kongressen i 2019 vedtog, skulle danne afsæt for arbejdet "Medlemmerne i centrum", "En sund økonomi centralt såvel som lokalt", "Nærhed" og "Lige adgang til ydelser og kvalitet i sagsbehandlingen for alle medlemmer".
- konkretiseret fælles krav og forventninger til sagsbehandling og politisk arbejde.
- påbegyndt afdækningen af, hvilke opgaver, der økonomisk rationelt og politisk hensigtsmæssigt kan samles centralt.
- drøftet medlemmernes forventninger til foreningen med afsæt i medlemsundersøgelsen fra 2019.

Tilsammen udgør dette de politiske rammer og grundsten for det videre arbejde med "Er vi gearet til fremtiden?".

Med afsæt i dette arbejde vedtog kongressen på den ekstraordinære kongres 8. december 2020, at fokus for det videre arbejde er at understøtte kredsenes muligheder for at prioritere arbejdet med lokal politisk interessevaretagelse. Et arbejde som skal tage afsæt i:

- udvikling af de forpligtende kredssamarbejder
- at skabe rammer for kompetenceudvikling
- afdækning og forsøg med centralisering.

For at understøtte en bred involvering i organisationen har hovedstyrelsen i foråret 2021 nedsat en følgegruppe med repræsentanter for alle forpligtende kredssamarbejder, som følger arbejdet tæt. Der er samtidig udarbejdet en proces- og handleplan, som skitserer de spor, der arbejdes med. Hovedfokus i første halvår af 2021 var således på udviklingen af de forpligtende kredssamarbejder samt på den kompetenceudvikling, som knytter sig til realiseringen af A20.

STRATEGI FOR REKRUTTERING OG FASTHOLDELSE AF MEDLEMMER

Hovedstyrelsen vedtog i sommeren 2020 en strategi for rekruttering og fastholdelse af medlemmer. Strategiens overordnede mål er at styrke det personlige møde mellem det enkelte medlem og Danmarks Lærerforening for herigennem at sikre, at medlemmer fortsat oplever, at medlemskabet er relevant og værdiskabende. Der arbejdes med fire delmål:

1. Styrket medlemskommunikation
2. Medlemsinvolvering
3. Fokus på medlemsservice og rådgivning
4. Mere viden og flere analyser om medlemmerne

Udmøntningen af strategien er kommet godt fra start, og der er iværksat flere parallelle indsatser med fokus på de forskellige medlemsgrupper i foreningen. Således er der bl.a. igangsat aktiviteter målrettet både unge lærere, pensionister og nogle af de mindre medlemsgrupper. F.eks. gennemfører foreningen en undersøgelse af unge læreres behov og forventninger til fagforeningsmedlemskab. Analysen er et eksempel på, hvordan foreningen i fremtiden i højere grad end hidtil vil involvere medlemmerne i udviklingen af foreningens medlemstilbud, kommunikation og interessevaretagelse.

I starten af 2021 gennemførte foreningen en omfattende TR-undersøgelse af foreningens organisationsgrad. Der er grund til at være tilfreds med resultatet, der viser, at foreningen fortsat har en høj organisationsgrad på over 90 %. Samtidig er der også områder, hvor der er et potentiale for at øge medlemsgraden. Alle kredse har i forbindelse med undersøgelsen modtaget kredsenes egne resultater, det overordnede analysenotat samt et forslag til, hvordan man lokalt kan arbejde videre med resultaterne for at understøtte et lokalt fokus på rekruttering og fastholdelse af medlemmer til foreningen i kredse og på arbejdspladserne. Undersøgelsen giver mulighed for at målrette kommende initiativer.

MINDRE MEDLEMSGRUPPER

Følgegruppen for de mindre medlemsgrupper har iværksat en række tiltag med udgangspunkt i en evaluering af de eksisterende indsatser målrettet de mindre medlemsgrupper og som en del af udmøntningen af "Strategi for rekruttering og fastholdelse af medlemmer".

Der er f.eks. iværksat særskilte tiltag på SOSU-området. Her er der udviklet en målrettet pjece med information om foreningens arbejde på SOSU-området til omdeling på skolerne, som er delt med alle tillidsrepræsentanterne. I forbindelse med, at foreningen har overtaget forhandlingsretten for ergo- og fysioterapeuter samt jordemødre på landets SOSU-skoler, er der udarbejdet en tilsvarende pjece målrettet disse faggrupper med henblik på at informere om foreningens arbejde, og derigennem organisere disse medlemsgrupper i foreningen.

I december 2019 indgik DLF overenskomst med det private dagbehandlingstilbud Behandlings-skolerne. I den forbindelse er der med succes i foråret 2020 afviklet informationsmøder på Behandlingsskolerne med henblik på at organisere de medlemsberettigede på Behandlings-skolerne.

I 2019 gennemførte foreningen den toårige medlemsundersøgelse, totalundersøgelsen. Denne undersøgelse har bidraget til at give et godt indblik i de mindre medlemsgruppers tilfredshed med medlemskabet af DLF. Set over en bred kam er der tilfredshed med foreningens arbejde blandt de mindre medlemsgrupper, men undersøgelsen viser også, at der er tydelige forbedringspotentialer for disse medlemsgrupper – f.eks. mere målrettet kommunikation. Derudover har foreningens TR-undersøgelse af organisationsgraden, som blev gennemført januar-marts 2021, givet indblik i, hvilke potentialer der er for at udvikle kommunikation og værditilbud (medlemstilbud og interessevaretagelse) til de mindre medlemsgrupper. Disse input fra medlemmer og TR har givet anledning til, at udvikling af indsatser målrettet de mindre medlemsgrupper er blevet prioriteret højt i forbindelse med udmøntningen af "Strategi for rekruttering og fastholdelse".

Der afholdes årligt TR-temadage for nogle af de større mindre medlemsgrupper. Dagene er en blanding af videndeling blandt TR, kursus-

aktivitet samt mulighed for at drøfte aktuelle politiske temaer med særlig relevans for den specifikke medlemsgruppe. I efteråret 2021 er der i forbindelse med temadagene bl.a. afviklet workshops med fokus på rekruttering og fastholdelse af medlemmer og TR's rolle i forbindelse hermed. Formålet var dels at udbrede kendskabet til foreningens strategi for rekruttering og fastholdelse af medlemmer og herigennem understøtte tillidsrepræsentanternes opmærksomhed herpå. Dels at få endnu større indsigt i, hvad der skal til, for at foreningen i endnu højere grad end i dag opleves som relevant og værdiskabende for medlemmerne i de mindre medlemsgrupper. Derudover blev det drøftet, hvordan de eksisterende TR-netværk drives, og hvad der kan gøres for at understøtte TR endnu bedre i deres arbejde målrettet medlemmerne.

FORENINGEN SOM EFTER- UDDANNELSESUDBYDER

Hovedstyrelsen har iværksat en indsats, som skal positionere foreningen som udvikler og udbyder af praksisnær og anvendelsesorienteret efter- og videreuddannelse (EVU) målrettet medlemmernes behov.

Formålet med indsatsen, som foreløbig er berammet til en treårig forsøgsperiode fra 1. april 2021, er at tilvejebringe et udbud af kursus- og uddannelsesforløb, hvor medlemmerne får bedre adgang til kompetenceudviklingsaktiviteter, som de har reel og konkret gavn af i deres daglige professionelle virke som lærere.

Det kan være udbud af kursus- og uddannelsesaktiviteter på fagområder, som i dag ikke er dækket tilstrækkeligt ind. Det kan være EVU-formater, som tager bedre højde for anvendelsen af ny viden i praksis. Eller det kan være en styrket regional dækning af udbuddet af kursusaktiviteter.

Det er afgørende, at indholdet af de udbudte aktiviteter skal være praksisnært og anvendelsesorienteret. Foreningen vil indgå i samarbejder med eksisterende udbydere på området, herunder særligt professionshøjskolerne. EVU-aktiviteten skal finansieres af arbejdsgiverne (deltagerbetaling) samt ikke mindst gennem øvrig ekstern finansiering, hvor foreningen er i dialog med flere fonde om realisering af konkrete projekter fra 2022.

FORMANDSVALG – OG ANDRE VALG

Danmarks Lærerforening vælger formand og næstformand hvert 4. år på foreningens ordinære kongres.

På kongressen i 2019 blev Anders Bondo Christensen genvalgt uden modkandidater som foreningens formand til sin 4. valgperiode, mens der var kampvalg til næstformandsposten. Morten Refskov, hovedstyrelsesmedlem og formand for Ballerup Lærerforening, kandiderede ligesom den siddende næstformand Dorte Lange. Dorte Lange blev genvalgt som næstformand med 163 stemmer.

Danmarks Lærerforening vælger også medlemmer af hovedstyrelsen hvert 4. år, og efter valget i december 2019 tiltrådte den nye hovedstyrelse 1. januar 2020. Stemmeprocenten lå denne gang på 58,2 %.

På hovedstyrelsens første møde i januar 2020 blev det nye forretningsudvalg konstitueret. Forretningsudvalget består udover formandskabet af tre hovedstyrelsesmedlemmer. Fra hovedstyrelsen blev valgt Gordon Ørskov Madsen – formand for overenskomstudvalget, Regitze Flannov – formand for undervisningsudvalget

og Thomas Andreasen – formand for arbejdsmiljø- og organisationsudvalget.

Der er efterfølgende i 2021 gennemført suppleringsvalg til hovedstyrelsen, idet et af hovedstyrelsens medlemmer er udtrådt af hovedstyrelsen.

Forud for den ordinære kongres i 2020 meddelte foreningens formand, Anders Bondo Christensen, at han ønskede at trække sig fra formandsposten. Anders Bondo Christensen er den formand, der har haft posten længst, siden foreningen blev grundlagt i 1874. Det betød, at kongressen 23. september 2020 stod over for at skulle vælge en ny formand. På valgdagen var der tre formandskandidater: Anders Liltorp, Gordon Ørskov Madsen og Morten Refskov. Alle medlemmer af hovedstyrelsen.

Efter to valgrunder blev Gordon Ørskov Madsen valgt til Danmarks Lærerforenings formand med 156 stemmer.

I forbindelse med den efterfølgende konstituering af forretningsudvalget trådte Morten Refskov ind i forretningsudvalget og er formand for overenskomstudvalget.

NY POLITISK DIALOG

LÆRERMILLIARDEN

Antallet af lærerstillinger i folkeskolen har i en årrække været stærkt faldende. I 2019 lykkedes det imidlertid foreningen at få politisk opbakning til, at der fra central side afsættes særskilte midler til flere lærerstillinger i folkeskolen. "Lærermilliarden" blev en del af finanslovsaftalen for 2020, som blev vedtaget i december 2019, og indebærer, at der blev afsat 275 mio. kr. i 2020, 400 mio. kr. i 2021, 550 mio. kr. i 2022 og 807 mio. kr. i 2023. Det er i aftaleteksten slået fast, at midlerne skal bruges til løn- og pensionsudgifter til lærere, som varetager en funktion i direkte tilknytning til eleverne. Afledte udgifter i direkte tilknytning til lærerne (f.eks. it) skal holdes på et minimum.

Foreningen var hen over sommeren 2020 i kontakt med kredse, hvor der lokalt var problemer med udmøntning af midlerne til faste stillinger. Der var i flere kommuner usikkerhed om, hvorvidt udmøntningen af midlerne i de kommende år fra Christiansborgs side vil blive bundet til særlige indsatser – og der dermed ikke ville være dækning for udgiften til faste stillinger. Der har været et ønske om at binde midlerne til et langsigtet projekt, der på længere sigt skulle sænke klasseloftet fra 28 til 26 elever. Det var foreningens opfattelse, at forslaget ikke ville sikre, at midlerne bliver anvendt til lærerstillinger. Kun 8-9 % af eleverne går i klasser med mere end 26 elever – og det er hovedsageligt et problem i de allerstørste byer.

Sammen med KL skrev foreningen derfor til undervisningsministeren 13. november 2020. I brevet anførtes det, at pengene jf. aftalen skal bruges til flere lærerstillinger inden for de nuværende rammer – og ikke til at finansiere nye politiske projekter. Efter et fællesmøde med undervisningsministeren 4. december 2020 frafaldt partierne bag finansloven 2020 ønsket om at binde midlerne for det kommende finansår. Og 20. maj 2021 fastslog partierne bag aftalen, at pengene også fra 2022 og frem skal anvendes til at ansætte flere lærere i folkeskolen.

Midlerne udmøntes til landets 98 kommuner via bloktilskuddet, men det fremgår af aftalen, at der årligt skal følges op på, at det samlede antal lærerstillinger i folkeskolen øges svarende til de

midler, der er afsat. Opgørelsen af, om midlerne er brugt til flere lærerstillinger, vil ske i forbindelse med de årlige økonomiforhandlinger mellem KL og regeringen. Foreningen har over for KL og regeringen pointeret, at det er afgørende, at det kan dokumenteres, at midlerne i de kommende år resulterer i ansættelse af flere end 1.000 lærere.

VELFÆRDSPOLITIK

Samarbejdet med den øvrige fagbevægelse i FH er en anledning til også at se på mere overordnede velfærdspolitiske dagsordener. Her har foreningen blandt andet været involveret i drøftelser om FH's holdninger til regeringens arbejde med en nærhedsreform i den offentlige sektor. Efterfølgende har FH udsendt et udspil om styrkelse af velfærdssamfundet gennem tillidsbaseret styring og ledelse af den offentlige sektor. Budskabet er blandt andet, at en effektiv offentlig sektor forudsætter inddragelse af de fagprofessionelle herunder f.eks. lærerne, for at der kan træffes de rigtige beslutninger om prioriteringer og konkret faglig tilrettelæggelse af opgaveløsningen.

I forlængelse af drøftelserne om nærhedsreformen har der også været drøftelser om principper for politisk ledelse af velfærdssamfundet; f.eks. i kommunerne. Også frivillighed og samarbejde om opgaverne mellem professionelle og civilsamfund er blevet drøftet i FH mellem medlemsorganisationerne. For øjeblikket er der på det offentlige område i FH fokus på regeringens kommission om 2. generationsreformer, hvor folkeskolens betydning kan komme i spil med kommissionens fokus på unge uden uddannelse og job.

NYT EVALUERINGS- OG BEDØMMELSESSYSTEM

Forligskredsen bag folkeskoleloven indgik 21. februar 2020 en aftale om at påbegynde arbejdet med at udvikle et nyt nationalt evaluering- og bedømmelsessystem. Forligskredsen er enig om, at systemet skal være ens i hele landet, sammenligneligt på alle niveauer og skal omfatte alle elever på udvalgte årgange i skoleforløbet.

På baggrund af indholdet af den politiske aftale mellem partierne i folkeskoleforligskredsen har foreningen i samarbejde med KL og Skolelederforeningen udarbejdet fælles, centrale budskaber til udviklingen af et kommende evaluerings- og bedømmelsessystem.

Et kommende system skal styrke den lokale evalueringkultur og hvile på en forståelse af, at en stærk evalueringkultur er et vigtigt element i at kunne tilrettelægge god undervisning målrettet elevernes behov og forudsætninger og for at løfte det faglige niveau. Det er vigtigt, at test ses som blot ét evalueringsredskab ud af flere.

Et kommende system skal ledsages af en mere tillids- og dialogbaseret ramme for udviklingen af folkeskolen med fokus på samarbejde på alle niveauer. Det er skolens samlede evalueringresultater, der danner grundlag for en nysgerrig og tillidsfuld kvalitetsdialog – både lokalt og nationalt.

Samtidig skal et kommende obligatorisk, landsdækkende testsystem bruges som pædagogisk redskab for læreren til at styrke og forbedre undervisningen til gavn for eleverne. Foreningen, KL og Skolelederforeningen har udarbejdet fem konkrete anbefalinger, der vil fremme, at de obligatoriske test kan bruges pædagogisk.

Foreningen har sammen med KL og Skolelederforeningen været til møde med forligskredsen, hvor de centrale budskaber og anbefalinger

danner grundlag for politiske drøftelser af et kommende evaluerings- og bedømmelsessystem.

REGIONALE MINISTERMØDER

Den 27. juni 2019 blev der i forbindelse med regeringsskiftet udpeget en ny undervisningsminister, Pernille Rosenkrantz Theil. Foreningen fik meget hurtigt et tæt samarbejde med den nye minister, som var meget interesseret i at komme i dialog med foreningens medlemmer. Derfor foreslog ministeren, at hun og foreningens formand i efteråret 2019 skulle tage på en rundtur og møde alle Danmarks Lærerforenings kredse. Det blev til seks regionale møder med ministeren i efteråret 2019 og foråret 2020. På hvert møde blev to forskellige temaer taget op. Blandt andet har møderne handlet om børn med særlige behov og inklusion, varieret undervisning, uddannelseskrauet og digitalisering og kvalitet. Ministeren har efterfølgende taget flere af de fremlagte problemstillinger op, og hun har efterfølgende haft meget fokus på de digitale læringsplatforme og de digitale undervisningsmaterialers betydning for undervisningen.

Der har været tale om en god dialogproces, hvor foreningens kredse og tillidsvalgte bidrog ved at være velforberedte til at redegøre for udfordringerne på skolerne og i undervisningen – og komme med gode forslag til, hvordan tingene kan gøres anderledes.

FRIHEDSFORSØG

I december 2020 vedtog et flertal i Folketinget en aftale om velfærdsaftaler på folkeskoleområdet.

Baggrunden var en erkendelse af, at der er brug for i højere grad at udnytte det store professionelle potentiale, som findes i den offentlige sektor. Tanken var, at dygtige medarbejdere skal have bedre rammer for at skabe velfærd gennem nærhed og omsorg for borgerne. Der er brug for mere frihed, tillid og sund fornuft. Der er også behov for større arbejdsro og plads til at lave lokale løsninger tæt på borgeren, hvor det faglige skøn vejer tungere end procesregler.

Velfærdsaftalerne – de såkaldte "frihedsforsøg" – gælder på folkeskoleområdet i Esbjerg og Holbæk

kommuner. De indebærer en frisættelse fra stort set alle paragraffer i folkeskoleloven med meget få hegnspæle. Forsøgene skal køre i tre år. Og på nuværende tidspunkt er man i gang med at beskrive de forskellige forsøg på skolerne. De to kredse og foreningen centralt er i løbende tæt dialog med henblik på at støtte det lokale arbejde; blandt andet om evalueringerne af forsøgene og en fælles temadag for de to kredse.

I FH indgår foreningen i en følgegruppe om frihedsforsøgene. Den er nedsat for at give mulighed for erfaringsudveksling og fælles koordinering, hvor det giver mening, mellem de forbund med medlemmer, som er involveret i frihedsforsøgene.

VISIONER FOR SKOLEN

PRINCIPPER FOR LEDELSE OG STYRING AF FOLKESKOLEN

Den strategiske måde at indtænke dialog og samarbejde i alle relationer førte til, at foreningen i foråret 2021 indgik i samarbejde med KL og Skolelederforeningen om sammen at formulere nogle fælles principper om styring og ledelse af skolen. Se s. 21.

Ønsket om fælles principper udsprang af en række fælles møder, hvor KL, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening sammen drøftede parternes forskellige oplevelser og perspektiver på balancer og dilemmaer vedrørende styring og ledelse af skolen.

Principperne består af otte punkter, som blandt andet beskriver enighed om, at folkeskolen er noget, parterne laver sammen, og som sigter på at virkeliggøre formålsparagraffen. Ligeledes beskriver punkterne, at der skal være respekt for de forskellige opgaver og ansvarsområder i styringskæden; lige fra politikerne på Christiansborg og hele vejen ud til den enkelte lærer. Principperne bygger på den grundlæggende præmis, at der skal være tillid til, at man på alle niveauer arbejder kvalificeret med at løse opgaven med at drive skole.

De principper, som parterne nu står på i fællesskab, kan bruges til at finde fælles dagsordener, som skolens centrale parter kan foreslå sammen.

SKOLEMØDER

Foreningen har fortsat den gode tradition, som blev indledt i 2017, med at afholde en række såkaldte skoleforskningskonferencer. Deltagerne har oplevet konferencerne som meget værdifulde. Det står dermed klart, at foreningen har udviklet et godt koncept ved at invitere lige dele beslutningstagere, forskere og praktikere med til en konference, hvor fokus er at styrke den fælles dialog.

Det har været en praktisk udfordring at få politikere til at forpligte sig til deltagelse på en skoleforskningskonference, som spænder over to dage. Derfor besluttede kongressen i 2019, at foreningen i december 2019 skulle afholde et "skolemøde". Det første skolemøde havde foreningens folkeskoleideal som omdrejningspunkt. Her deltog en bred skare af forskere, politikere og lærere.

I september 2020 afholdt foreningen det andet skolemøde. Denne gang med fokus på erfaringerne fra første coronanedlukning. Igen var oplevelsen blandt deltagerne, at mødet var en stor succes, hvor DLF var værter for en dialog præget af nysgerrighed på deltageres enigheder og forskelligheder. Læs mere s 11.

TEKNOLOGIFORSTÅELSE

Undervisningsministeriet iværksatte i 2018 et forsøgsprogram for teknologiforståelse i folkeskolen. Forsøgets formål er at afprøve teknologiforståelse som faglighed i folkeskolen og indhente viden, der kan ligge til grund for en kvalificeret stillingtagen til implementering af teknologiforståelse i folkeskolen.

På baggrund af forsøgsprogrammet og den snarlige beslutning om indførelse af fagligheden teknologiforståelse i folkeskolen har undervisningsudvalget gennem en periode arbejdet med at indhente viden om emnet. I januar 2021 vedtog foreningen en politik om teknologiforståelse, som sætter fokus på væsentlige opmærksomhedspunkter ved implementering af en ny faglighed.

Det er foreningens ambition, at der skabes rum og mulighed for, at fagligheden teknologiforståelse udvikles i samspil med lærerne og skolen, samtidig med at alle elever uanset geografiske forskelle og social baggrund gives lige vilkår for at blive kritiske borgere i en digital og teknologisk verden.

FOLKESKOLEIDEALET

På kongressen i 2016 vedtog foreningen at igangsætte et arbejde med at formulere et folkeskoleideal med det formål at forstærke den vigtige dialog blandt medlemmerne om pædagogikken, fagligheden og skolepolitikken – og styrke lærerens argumentation for didaktiske valg. I de efterfølgende år blev der arbejdet med idealet med involvering af alle niveauer i foreningen samt inddragelse af andre interessenter.

I 2019 kunne kongressen således beslutte det endelige folkeskoleideal. Efter kongressen udsendte sekretariatet diverse materialer med henblik på det lokale arbejde med idealet. Materialet bestod blandt andet af plakater, Power Point-præsentationer, pixiudgaver mv. Derudover har der været indstik i Fagbladet Folkeskolen, og der er fremstillet roll ups, materiale til velkomstmappen til alle nyansatte lærere mv. Centralt er folkeskoleidealet blevet brugt op til periodeforhandlingerne om arbejdstid på konferencen "Hvad skal vi med skolen?", på Skolemødet i 2019, hvor centrale skolefolk herunder undervisningsministeren kunne kommentere på det færdige ideal, på en stand på KL's Børne og Unge-topmøde i 2020, mv. Derudover er der udviklet et kursus i samarbejde med bureauet Deltager Danmark for de forpligtende kredssamarbejder og andre, hvor indholdet er TR som historiefortæller med udgangspunkt i idealet.

GRØN OMSTILLING/ BÆREDYGTIGHED

Kongressen vedtog i december 2020, at foreningen i samarbejde med medlemmer, forskere og andre interessenter skal arbejde for at støtte op om indsatsen for at sikre en grøn omstilling og bæredygtighed.

MÅLET ER AT

- understøtte kredsens arbejde med medlemsengagerende aktiviteter med relation til grøn omstilling og bæredygtighed
- tage initiativer, der støtter medlemmernes undervisning vedrørende klima og grøn omstilling
- give inspiration til foreningens indsats med at indarbejde grønne tiltag internt i organisationen.

Som en del af foreningens indsatser afsatte hovedstyrelsen på sit møde 25.-26. august 2020 en pulje på to mio. kr., der skal igangsætte medlemsengagerende aktiviteter i undervisningen, på skolen og/eller i kommunen. Aktiviteterne skal bidrage til at skabe forandring og engagement vedrørende grøn omstilling og bæredygtighed.

For at understøtte kredsens arbejde med medlemsengagerende aktiviteter vedrørende grøn omstilling og bæredygtighed afholdt foreningen en kick-off-konference 26. august 2021, der skulle inspirere kredsens arbejde.

Derudover har foreningen deltaget i "Uddannelsesdebatten" i Nørre Nisum 30.-31. september om bæredygtighed og grøn omstilling, og foreningen afholdt en workshop, hvor der var inviteret til en fælles drøftelse om skolens og lærerens rolle – og fremtidig undervisning i bæredygtighed.

Foreningen er repræsenteret i FH's klimapanel blandt lønmodtagere og er medlem af rådgivningsgruppen for det EU-finansierede ETUCE-projekt "Education Trade Unions for Sustainable Environmental Development".

LÆRERUDDANNELSE OG NYE LÆRERE

I de forløbne år har der været stort politisk fokus på læreruddannelsen. Det skyldes især evalueringen af 2013-reformen af læreruddannelsen, som blev offentliggjort i 2019, og som siden er fulgt op af daværende uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe Jørgensens nedsættelse af en udviklingsgruppe, der skal komme med forslag til fremtidens læreruddannelse.

Foreningen er repræsenteret i udviklingsgruppen og har arbejdet med et pragmatisk dobbelt sigte på dels at sikre forbedringer af læreruddannelsen på kortere sigt dels mere langsigtet at fremme målet om en femårig professionsrettet og forskningsbaseret læreruddannelse.

I udviklingsgruppen arbejder foreningen for forbedringer af læreruddannelsen blandt andet ved et opgør med den modulariserede, læringsmålstyrede og individualiserede uddannelse til fordel for en mere professionsrettet uddannelse med styrkelse af lærerens grundfaglighed, øget studieintensitet, bedre progression, mere faglig fordybelse og en bredere formålsparagraf. Samtidig arbejder foreningen for en styrket og mere intensiv praktik.

Foreningens "Uddannelsespolitiske Forum" kom på baggrund af et temamøde om praktik med input til det politikpapir om praktik, som hovedstyrelsen vedtog i december 2020. Praktikpapiret udgør pejlemærket for foreningens arbejde både centralt og lokalt med at sikre de studerende en bedre praktik. Som led i arbejdet har foreningen blandt andet gennemført to undersøgelser om praktikvejledere.

Regeringens udspil fra sommeren 2021 om udflytning af uddannelsespladser lægger op til udflytning af studiepladser fra de store byer og oprettelse af nye læreruddannelsessteder i Svendborg og Hillerød. Foreningen har i den forbindelse slået fast, at der også fremover bør være en rimelig geografisk fordeling af uddannelsessteder for læreruddannelsen, som sikrer dygtigt uddannede lærere til folkeskoler i hele Danmark. Samtidig er det dog afgørende, at kvaliteten af uddannelsen, både hvad angår bæredygtigheden af det faglige og det studie-sociale miljø, skal være høj i hele landet. Lokale

uddannelsessteder skal ikke have ringere kvalitet, eller ske på bekostning af finansiering af uddannelsessteder i storbyerne. Udflytning af uddannelsespladser bør ikke blive et spareprojekt. Flere mindre uddannelsessteder er dyrere at drive end få og større uddannelsessteder, når kvaliteten i uddannelsen samtidig skal være i orden.

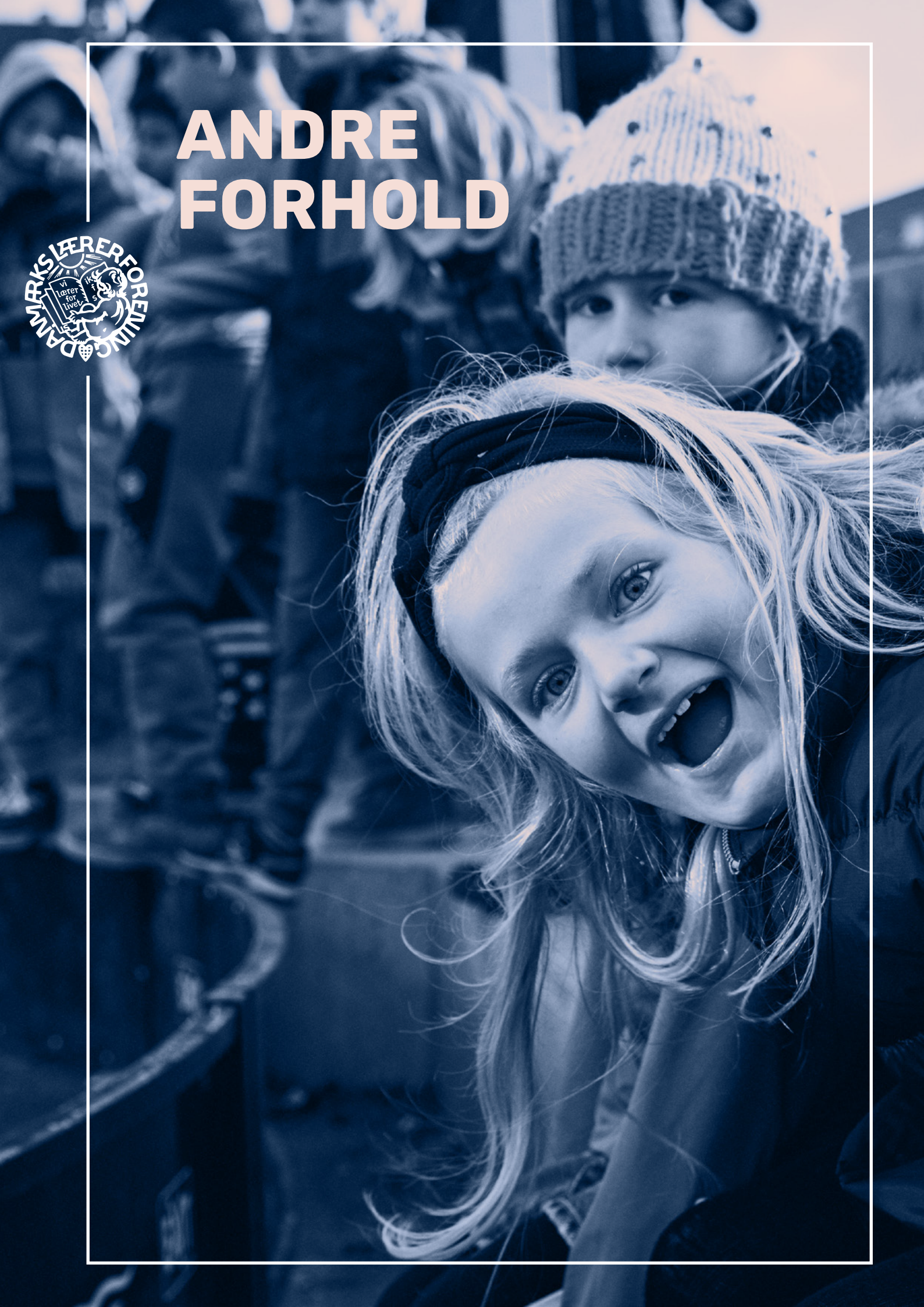
Mange nyuddannede lærere oplever de første år som overvældende og svære med det resultat, at for mange forlader folkeskolen og lærerprofessionen. Dette frafald har negative konsekvenser for både elever, kollegaer, de nyuddannede lærere selv og for samfundet generelt.

Foreningen har derfor haft fokus på de nyuddannede lærere og overgangen fra læreruddannelse til professionen, både centralt og lokalt. A20 indeholder et afsnit om at understøtte nyuddannedes mulighed for at få en god start på lærerlivet. Et antal kommuner og kredse har i perioden indgået lokale aftaler om mentorordninger, introforløb og reducereret undervisningstimetallet for nyuddannede. Der er dog fortsat store lokale forskelle på, hvordan nyuddannedes første år i professionen prioriteres.

For at understøtte kredse og tillidsrepræsentanters arbejde med at sikre de nyuddannedes mulighed for den start på lærerlivet, som A20 sigter mod, har foreningen udarbejdet et materiale, der kan inspirere og rammesætte det lokale arbejde.

Foreningen deltager sammen med en række nordiske lærerfagforeninger og forskningsinstitutioner i et Nordplus-projekt om nyuddannede lærere støttet af Nordisk Råd. Projektet har til formål at etablere samarbejde, videndeling og netværk på tværs af lande og sektorer og bidrage til forskning og viden om lærerstartsordninger i Norden. Projektet er dermed en platform for samarbejde og videndeling med henblik på politisk at påvirke arbejdet for at få gode ordninger for nyuddannede lærere. Projektet har blandt andet bidraget med en række forskningsartikler om nyuddannede lærere, og i 2022 afholdes konferencer i de nordiske lande herunder Danmark, hvor de foreløbige erfaringer med nordiske lærerstartordninger drøftes og formidles.

ANDRE FORHOLD

NY LÆRERPRIS

Pensionist Ove Lund har overdraget 1.000.000 kr. til Danmarks Lærerforening med henblik på uddeling af en årlig pris. Lærerprisen administreres af foreningen på vegne af Ove Lund samt medstifter, pensioneret lærer Hanne Nisted.

Lærerprisen er oprettet til minde om stifternes skoletid på Lindevangskolen på Frederiksberg i årene 1942-52 og til minde om de dygtige og engagerede lærere, der underviste på skolen.

Lærerprisen skal uddeles årligt hvert forår. Prisuddelingen finder sted, så vidt det er muligt, på Lindevangskolen. Grundet corona er prisoverrækkelsen i år udsat, og det forventes at prisen uddeles første gang i efteråret 2021.

Lærerprisen udgør 75.000 kr. og tildeles en lærer eller lærergruppe, som har gjort en særlig aktiv indsats enten fagligt eller pædagogisk for at skabe en god skole. En indsats som er i overensstemmelse med foreningens vedtægter herunder foreningens Folkeskoleideal og Professionsideal.

Lærprismodtageren udvælges af et udvalg bestående af formanden for undervisningsudvalget, formanden for arbejdsmiljø- og organisationsudvalget samt en tredje repræsentant udpeget af Danmarks Lærerforening. Derudover deltager Ove Lund og Hanne Nisted i udvalget.

Indstilling til udvalget af mulige prismodtagere sker via det forpligtende kredssamarbejde. Hvert forpligtende kredssamarbejde kan årligt indstille to mulige prismodtagere, og indstillingsprocessen til lærerprisen annonceres via opslag på foreningens hjemmeside.

INTERNATIONALE FORHOLD

Pandemiens betydning for foreningens internationale arbejde

Coronapandemien har siden marts 2020 og frem ændret fundamentalt på grundvilkårene for internationalt arbejde. Der har ikke været rejseaktiviteter, og alle møder er blevet aflyst eller omlagt til virtuel form; ofte med ændringer i

tidsrammer og indhold. Ved virtuelle møder har tekniske udfordringer hos arrangører eller deltagere flere gange skabt væsentligt forringede vilkår for gennemførelse af møder. Kulturelle og sproglige barrierer bliver tydeligere under virtuelle møder, hvilket vanskeliggør gode processer og resultater. Deltagerne kommer ofte fra mange forskellige tidszoner, og det begrænser det tidsrum på dagen, hvor det er meningsfuldt at afholde møder. Tætte kontakter er i nogle tilfælde blevet tættere med de nye erfaringer med at afholde virtuelle møder, mens mere fjerne kontakter er blevet sværere at opretholde. Der ligger et stort arbejde i at genskabe og udvikle nye relationer og netværk i det internationale arbejde de kommende år efter en længere periode med fokus på nationale forhold i organisationer såvel som i det politiske liv.

Kommercialisering, teknologi og pandemi

Danmarks Lærerforening har over en årrække været aktiv bidragsyder i de internationale uddannelsesorganisationer NLS, ETUCE, EI og TUAC i relation til den tiltagende kommercialisering i uddannelsessektoren. Nordisk Ministerråd, EU, OECD, UNESCO og Verdensbanken har i stigende grad fokus på digitalisering og teknologi i uddannelsessektoren. Denne udvikling accelererede kraftigt, da coronapandemien brød ud. Det har medført et øget politisk fokus på at samarbejde med kommercielle aktører for at sikre digital infrastruktur, hardware, software og digitale undervisningsplatforme og -materialer. Danske, nordiske, europæiske og globale organisationer for uddannelsesteknologiske virksomheder er blevet særdeles aktive i løbet af pandemien. Det er tydeligt, at virksomhederne forsøger at komme ind på markedet gennem kontakter med lokale, nationale og internationale politiske aktører. Med pandemien har der været en tendens til en sammensmeltning af de tre områder "kommercialisering", "teknologi" og "pandemi", som i tiltagende grad drøftes som gensidigt afhængige; ofte med blik for den grønne omstilling.

Danmarks Lærerforening blev i foråret 2020 inviteret til at udtale sig og tale i en lang række sammenhænge internationalt om de danske erfaringer med pandemien. Her blev vigtigheden af eksisterende samarbejdsrammer, som kendetegner den nordiske arbejdsmarkedsmodel, inddragelse af lærerfagforeninger i håndtering af pandemien på uddannelsesområdet og lokale løsninger fremhævet.

Solidaritetsprojekter

Danmarks Lærerforening har i perioden fortsat partnerskabsprojektsamarbejdet med lærerforeninger i otte af verdens fattigste lande (Lesotho, Malawi, Burundi, Rwanda, Zanzibar, Liberia, Jordan og Bolivia). Hovedformålet med partnerskabsprojekterne er at styrke organisationerne i deres bestræbelser på at sikre lærerne bedre løn- og arbejdsforhold og at arbejde for, at kvalitetsuddannelse bliver en gratis ret for alle børn.

Arbejdet for at undgå kommercialisering af uddannelse er fortsat en integreret del af foreningens partnerskabsprojekter – i tæt samarbejde med den internationale lærerorganisation, Education International (EI). Således støtter Danmarks Lærerforening aktivt det fælles internationale mål om at bremse den stigende tendens til, at multinationale kommercielle aktører overtager funktioner i de nationale offentlige uddannelsessystemer samt de mere indirekte privatiserings- og standardiserings-tendenser.

I tæt samarbejde med EI har Danmarks Lærerforening bidraget økonomisk til at gennemføre vedtægtsbestemte valg i Kenya National Union of Teachers (KNUT), idet arbejdsgiveren i Kenya siden starten af 2020 har forhindret KNUT i at inddrive kontingenter fra en stor del af medlemmerne.

I langt de fleste afrikanske lande bliver lærernes fagforeningskontingent betalt via løntræk, og arbejdsgiveren overfører herefter månedligt den samlede kontingentindbetaling til lærerorganisationerne. Denne mekanisme har regeringer i et stigende antal afrikanske lande misbrugt til uretmæssigt at tilbageholde kontingentet til lærerorganisationerne i et forsøg på at tvinge dem til indrømmelser eller ligefrem straffe organisationerne for lovlige fagpolitiske aktioner. I Kenya har arbejdsgiveren – Teacher Service Commission (TSC) – tilbageholdt størstedelen af KNUTs månedlige kontingent, samt overført dele af KNUTs kontingentmidler til andre mere arbejdsgivervenlige lærerorganisationer. Samtidig har TSC truet med at ulovliggøre KNUT

som organisation, hvis ikke KNUT afholder vedtægtsbestemte valg i 2021. Flere kenyanske retsafgørelser har pålagt TSC at udbetale KNUTs tilbageholdte kontingenter, men dette er hidtil ignoreret af både TSC og den kenyanske regering. På tilsvarende vis overtræder TSC en række andre helt basale fagforeningsrettigheder, hvilket den internationale fagbevægelses hovedorganisation (ITUC), ILO og UNESCO har gjort den kenyanske regering opmærksom på flere gange. Eksempelvis har TSC pålagt de lokale distriktsmyndigheder at udelukke alle medlemmer af KNUT fra generelle lønforhøjelser og anciennitetsbestemte forfremmelser.

Danmarks Lærerforening har haft et meget tæt partnerskab med KNUT siden 1980'erne, og siden 00'erne har KNUT bidraget væsentligt til foreningens projektsamarbejde med lærerorganisationerne i Burundi, Rwanda og Zanzibar. Derfor er krænkelsen af KNUTs rettigheder en sag, der har Danmarks Lærerforenings særlige bevågenhed.

FORENINGENS INDSATS I INTERNATIONALE ORGANISATIONER

ETUCE – European Trade Union Committee for Education

Danmarks Lærerforenings næstformand, Dorte Lange, blev genvalgt som vicepræsident ved ETUCes kongres i december 2020. Dermed fortsætter foreningen med at have indflydelse på højt niveau i organisationen. Det har været særlig væsentligt i forbindelse med behandlingen af Europa-Kommissionens direktivforslag om en EU- mindsteløn, som den samlede fagbevægelse i Danmark, Sverige og Norge vurderer vil være en reel trussel mod den nordiske aftalemodel samt i strid med EU-traktaten. Det er blevet sikret, at grundlæggende nordiske fagforeningsinteresser er blevet repræsenteret, og at der har foregået en koordinering med de nordiske lærerorganisationer i sagen.

Danmarks Lærerforening har deltaget i rådgivningsgruppen for to vigtige europæiske projekter gennemført af ETUCE med finansiering fra Europa-Kommissionen. Det ene projekt vedrørte inklusion i uddannelse med deltagelse af hovedstyrelsesmedlem Charlotte Holm. Det andet projekt, der afsluttes i 2022, vedrører uddannelse og grøn omstilling med deltagelse af hovedstyrelsesmedlem Jacob Svejstrup. Deltagelse i sådanne projekter kan styrke foreningens kundskab og politikudvikling inden for projektets områder, skabe internationalt

udsyn og viden om europæisk politik og praksis samt styrke foreningens internationale netværk.

De europæiske arbejdsmarkedets parter vedtog i foråret 2020 en rammeaftale om digitalisering, som er et vigtigt redskab i forbindelse med indgåelse af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter centralt og lokalt i Danmark; herunder i forhold til folkeskolen. Rammeaftalen har indgået i hovedstyrelsens arbejde med digitalisering.

EU

Den nuværende Europa-Kommission påbegyndte arbejdet i december 2019. Siden har Kommissionen fremsat en hel del initiativer inden for det sociale område herunder politiske forslag om arbejdsmarked, ligestilling, uddannelse og børns rettigheder. Særligt direktivforslaget om en EU-mindsteløn har skabt stor modstand i skandinavisk fagbevægelse, da det anses for både at udfordre den nordiske arbejdsmarkedsmodel og for være i strid med EU-traktatens bestemmelser om, at EU ikke har beføjelser vedrørende løn. Der har i kongresperioden ikke været afholdt møder i Børne- og Undervisningsministeriets EU-Specialudvalg, hvilket har udfordret interessevaretagelse i EU-sager om uddannelse. Danmarks Lærerforening har gennem DLI (Danske Lærerorganisationer International) afgivet høringsvar vedrørende alle relevante EU-sager på uddannelsesområdet og har løbende været i kontakt med Europa-Kommissionen om sager af væsentlig interesse for Danmarks Lærerforening; herunder Det Europæiske Semester.

KOMMUNIKATION PÅ SOCIALE MEDIER OG ANDRE TILTAG

Danmarks Lærerforenings sociale medier har været i løbende udvikling over de seneste to år. Foreningen fokuserer arbejdet på fire platforme: Facebook, Instagram, LinkedIn og Twitter. Kanalerne har forskellige målgrupper og egner sig til forskellige typer indhold. Den fokuserede indsats med målrettet og versioneret indhold har betydet, at alle fire kanaler har oplevet tilvækst i antallet af følgere og har en høj grad af interaktion med brugerne.

Facebook er foreningens største og mest aktive kanal og et sted, hvor medlemmer og interesser mødes og deler holdninger. Opslagene på Danmarks Lærerforenings Facebook-side har en stor rækkevidde, og der er en ekstrem høj grad af debatlyst blandt brugerne. Sammenlignet med andre organisationer i fagbevægelsen

er DLF's Facebook-side en af dem, der når længst ud via organiske (det vil sige ikke-betalte) opslag. Det sker jævnligt, at opslag når ud til over 50.000 brugere på Facebook. I den periode, de første faser af Genstart-kampagnen kørte, fik siden ekstra rækkevidde på grund af annoncering og nåede nogle dage op over 100.000 Facebook-brugere.

Også Instagram har oplevet en tilvækst i antallet af brugere (en stigning på 25 % over de seneste to år) samt en stor vækst i grad af interaktioner. DLF's LinkedIn-profil har de seneste to år fire-doblet antallet af følgere til nu over 5.000. Samtidig opleves en markant øget grad af interaktion som likes og kommentarer – tilmed generelt i en væsentligt mere konstruktiv tone end på f.eks. Facebook. På Twitter har foreningen fået ca. 1.000 nye følgere på de seneste to år, så profilen i dag har ca. 6.000 følgere.

Dermed er Danmarks Lærerforenings sociale medier med til løbende at sætte folkeskolen, lærernes arbejde og foreningens politik på dagsordenen. De sociale medier er en afgørende platform i foreningens kommunikationsarbejde, når budskaber skal målrettes nuværende og potentielle medlemmer, forældre, beslutningstagere, samarbejdspartnere og andre skoleinteresserede.

For at sikre dynamik og skræddersyet kommunikation på de sociale medier arbejdes der med forskellige typer af indhold lige fra grafik og billeder til video og målrettede politiske budskaber. Derudover har foreningens kredse og politisk valgte også en markant tilstedeværelse på sociale medier. Der er fortsat et stort potentiale i, at foreningens politisk valgte bliver aktive og synlige på DLF's sociale medier for på den måde at give foreningen personbårne stemmer på egne kanaler.

Foreningen har opdateret retningslinjerne for brugeradfærd på sociale medier og arbejder målrettet med at moderere kommentarer for at understøtte en konstruktiv debatkultur f.eks. på DLF's Facebook.

Med afsæt i arbejdsmiljø- og organisationsudvalgets (AOU) ønske om større synlighed i forbindelse med rekruttering og fastholdelse er der udarbejdet en strategi for DLF's brug af merchandise. Merchandisens formål er dels at fungere som gaver til medlemmer og tillidsvalgte dels at skabe synlighed ved f.eks. demonstrationer eller lignende.

Der er fastlagt et værdimæssigt fundament for udvælgelse af merchandise. Her bliver der lagt vægt på, at produkterne skal passe til et lærerliv, være af god kvalitet og med lang levetid, samt at de er fremstillet under ordnede forhold og med mest muligt hensyn til bæredygtighed.

Efter en proces med fokusgrupper blandt medlemmer og tillidsvalgte er der udviklet et katalog, som kredsene kan bestille varer fra. Ideen bag den koordinerede bestilling er, at foreningen opnår en bedre pris, når bestillingerne samles. Samtidig kvalitetssikres produkterne i henhold til miljøhensyn, designlinje og produktion.

I begyndelsen af 2021 blev merchandise-kataloget først gang udsendt til alle kredse med henblik på bestilling. I alt valgte 15 kredse at bestille varer på baggrund af kataloget. Fremover udsendes kataloget to gange årligt. Sortimentet af merchandise vil løbende blive justeret blandt andet i takt med kredsens efterspørgsel.

TR-håndbogen har hidtil ligget på en ekstern hjemmeside med fri adgang for alle – også uden for DLF. Af strategiske årsager har der været et ønske om at flytte indholdet af håndbogen til DLF InSite, som er foreningens primære kanal til kredse, TR, FTR og AMR. Samtidig opnås synergi med de øvrige emneområder (f.eks. vidensdatabase om A20), som også ligger i DLF InSite.

På den baggrund blev TR-håndbogen i 2021 flyttet til et nyt univers på DLF InSite. Samtidig blev alt indhold i håndbogen gennemgået, kvalificeret og opdateret, så den nu fremstår som en nyttig vidensdatabase for tillidsrepræsentanter. Målet er løbende at styrke indholdet og holde det opdateret til gavn for TR og kredse.

Foreningen lancerede i marts 2021 et nyt nyhedsbrev, som sendes til alle aktive medlemmer via mail. Formålet med nyhedsbrevet er løbende at holde medlemmerne ajour med DLF's arbejde via nyheder, debatindlæg, medlemstilbud, arrangementer m.m. Indholdselementerne er korte omtaler med links videre til DLF's hjemmeside eller andre af DLF's kanaler.

Nyhedsbrevet er blevet godt modtaget med flotte åbningsrater og mange klik på links. Målet er, at nyhedsbrevet fremover udkommer ca. en gang om måneden.

SEJRE FOR MEDLEMMERNE PÅ ARBEJDSKADE- OG AFSKEDSOMRÅDET

Arbejdsskadeområdet

Den samlede erstatning i arbejdsskadesager og sager efter erstatningsansvarsloven beløber sig i 2020 til 73 millioner kr., hvilket er en forbedring på 4 millioner kr. i forhold til året før.

Stigningen kan sandsynligvis forklares ud fra en lempeligere praksis for ulykkessager, højere og tidligere erstatninger for erhvervsevnetab, samt at arbejdsskadeteamet løbende arbejder strategisk for at optimere mulighederne for erstatning.

Foreningen har siden 2017 arbejdet målrettet for at skærpe arbejdsgivernes juridiske erstatningsansvar for det psykiske arbejdsmiljø. Foreningen har udvalgt en række prøvesager på området, som føres ved de civile domstole. Desværre tabte foreningen 16. juni 2021 den første af disse sager i Landsretten. Sagen omhandlede et medlem, der blev udsat for gentagen vold fra en elev, og arbejdsgiver havde efter foreningens opfattelse ikke gjort nok for at sikre et sundt og forsvarligt arbejdsmiljø efter arbejdsmiljølovgivningen.

Arbejdsskader grundet smitte med corona er en ny type sager på arbejdsskadeområdet. Foreningen bistår medlemmerne på samme måde som ved andre arbejdsskader, og foreningen har allerede fået anerkendt en coronasag som en arbejdsskade. Udviklingen på området følges tæt, og det afventes, hvorvidt der måtte komme varige gener eller senfølger, der kan blive erstatningsbærende.

Afskedsområdet

Foreningen modtog i 2020 underretning om over 800 påtænkte afskedigelser og bortvisninger. Foreningen har i over 300 af disse sager vurderet, at der var grundlag for en forhandling med arbejdsgiver, idet der ikke forelå saglige grunde for afskedigelsen.

Foreningen har i 2020 forhandlet over 16 millioner kr. i godtgørelser og forlængede opsigelsesvarsler til medlemmerne, hvilket er en forbedring på 3,5 millioner kr. i forhold til sidste år.

Derudover medførte forhandlingerne, at 71 påtænkte afskedigelser og bortvisninger blev fuldt tilbagekaldt i 2020.

Det tiltag, at foreningen har etableret en intern advokatfunktion, betyder, at foreningen selv fører medlemmernes afskedigelsesager ved afskedigelsesnævnet og de civile domstole til stor værdi for medlemmerne.

Foreningen har i 2020 ført en sag om bortvisning i afskedigelsesnævnet. Der er tale om en principiel sag for foreningen, da sagen omhandlede beskyldninger fra elever om seksuelle krænkelser.

Afgørelsen slog fast, at arbejdsgiver har pligt til at sikre et sikkert bevismæssigt grundlag for at skride til ansættelsesretlige sanktioner i form af bortvisning eller afskedigelse.

Opmanden lagde her vægt på, at arbejdsgivers påberåbte bortvisningsgrundlag alene bestod i elevernes subjektive vurderinger af, hvad der var hændt, fortalt til skolelederen og en vikar på skolen. Der var ingen andre, der havde observeret en upassende adfærd fra medlemmet. Opmanden bemærkede ligeledes, at politiet ved frafaldet af straffesagen på grund af bevisets stilling heller ikke havde tillagt elevernes forklaringer nogen afgørende bevismæssig betydning. Arbejdsgiver havde i sagen ikke afventet politiets efterforskning, før de indledte en sag om bortvisning.

Opmanden udtalte derudover, "*... det forhold, at en skolelærer giver en elev et kram eller kommer med en kærlig bemærkning, kan således ikke i sig selv anses for at stride mod dekorumkravet*".

Sagen endte således med et medhold til foreningen og en godtgørelse til medlemmet svarende til 6 måneders løn udover dennes individuelle opsigelsesvarsel.

Foreningen har p.t. 12 verserende sager ved henholdsvis de civile domstole, Ligebehandlingsnævnet og Folketingets Ombudsmand.

GHETTOPAKKE OG SPROGPRØVER

Foreningen besluttede i august 2019 at undersøge mulighederne for at lave en afdækning af undervisningen af flygtninge og migranter. I november 2019 udkom EVA med rapporten "Direkte indskrivning af nyankomne elever i almenklasser", og foreningen mener, at rapporten afdækker området.

Rapporten konkluderer blandt andet, at 56 % af de danske kommuner indskrives nyankomne elever direkte i almenklasser, 31 % af de kommuner, der indskrives direkte, fortæller, at de

oplever en lovmæssig uklarhed. 33 % af de kommuner, der indskrives direkte, fortæller, at eleverne modtager alle deres undervisningstimer i almenklassen, og at sprogstøtten kun gives som en integreret del af undervisningen, hvilket ifølge UVM ikke er i overensstemmelse med gældende regler i folkeskoleloven.

Undervisningsministeren har på den baggrund udsendt et hyrdebrev til kommunerne, hvor lovgivningen på området indskærpes. Signalet i hyrdebrevet er, at der er brug for at stramme op på den kommunale praksis.

Flere kredse har efterfølgende med stor succes samarbejdet med de kommunale forvaltninger og fået ændret praksis.

Skolerne har også i de seneste par år været under påvirkning fra "ghettopakken". Foreningen har deltaget aktivt i arbejdet i Undervisningsministeriet for at påvirke den politiske beslutning om at forbedre udmøntningen af lovgivningen. Der eksisterer desværre forsat sprogrøver, som kan "dumppe" elever, der ikke har tilstrækkelige sproglige forudsætninger. Foreningen vil ved enhver given lejlighed gøre opmærksom på den skadelige effekt, det har for et barn at være udsat for det unødige pres.

Foreningen arrangerede i foråret 2021 et møde for interesserede kredse samt TR med 30 deltagere, hvor formålet var videndeling og erfaringsudveksling i relation til at være en "ghettoskole" samt afholdelse af sprogrøver.

OVERENSKOMST MED TEACH FIRST

På vegne af Lærernes Centralorganisation aftalte Danmarks Lærerforening kort før sommeren 2021 overenskomst med foreningen "Teach First". Overenskomsten sikrer de lærerfaglige mentorer samme lønniveau som konsulenter ansat i kommunerne. Der er for tiden fire mentorer ansat, men Teach First har en ambition om, at det tal skal være større.

Overenskomsten betyder et løft af såvel løn som pension for de ansatte mentorer, og lønnen stiger fremover automatisk afhængigt af ancienniteten. Overenskomsten er opbygget efter principperne for konsulenter ansat i kommuner, da de lærerfaglige mentorers arbejde i høj grad minder om en sådan ansættelse. Der er i den forbindelse blandt andet lagt vægt på, at de lærerfaglige mentorer er meget selvtilrettelæggende.

De lærerfaglige mentorer støtter akademikere, der fastansættes i et program, hvor de underviser på en folkeskole i et socialt udsat bolig-område, samtidig med at de videreuddanner sig til lærere i et toårigt forløb. Mentorerne er som oftest læreruddannede.

Overenskomsten blev godkendt af Lærernes Centralorganisation 28. juni 2021 og trådte i kraft 1. august 2021.

FAGBLADET FOLKESKOLEN

Hvorfor blev "Sonny, dommer i "den vildeste danser" ikke ødelagt af sin ambitiøse far". Sådan lyder overskriften noget af det mest læste indhold på folkeskolen.dk i det forløbne år. Indlægget er skrevet af anmelder og blogger på folkeskolen.dk, Helge Christiansen. 35.000 gange er det blevet klikket frem af interesserede brugere. Det viser værdien af en god overskrift!

En anden meget læst artikel fortæller om en mandlig lærer, som blev beskyldt for at opføre sig upassende over for nogle piger i 5. klasse. Og de øvrige topscorere handler ikke overraskende om Covid 19 og arbejdstidsaftalen A20.

Folkeskolen.dk afspejler medlemmerne og læsernes interesser, ligesom redaktionen forsøger at ramme indhold, som både er interessant, vigtigt og nyt. Det er også typisk, at noget af det mest læste indhold stammer fra en bladets bloggere. Siden sidst er mange flere bloggere kommet til og deres indhold fylder godt på folkeskolen.dk. Godt 300 bloggere skriver på folkeskolen.dk og får også deres indlæg i det trykte blad, ligesom det deles på Facebook. Bloggerne giver ofte udtryk for overraskelse over, hvor mange steder, deres indhold bliver brugt. Alt i alt klikker cirka 300.000 læsere sig ind på folkeskolen.dk hver måned og der er registreret omkring otte millioner sidevisninger på et år.

Der er fortsat 150.000 læsere til magasinet Folkeskolen, selv om det kun udkommer i et oplæg på 71.000. Omkring 80.000 har tilmeldt sig et nyhedsbrev fra Folkeskolen (man kan godt modtage flere nyhedsbreve).

Opbakning til forskning

Siden sidste beretning har Folkeskolen udviklet og trykt flere forskningstillæg. Temaerne har været:

"Uro", "spilpædagogik", "tosprogede", "Angst og stress i skolen", "styringsparadigmer", "Skole-hjem-samarbejde", "feedback". Det

seneste, som udkom i foråret 2021, handlede om praksisfaglighed.

Der er stor opbakning til, at Folkeskolen producerer forskningstillæg, viser læsernes bedømmelser. Alligevel er det ikke lykkedes at skaffe ekstern finansiering til de omkring 200.000 kr., som det koster ekstra for to numre af Folkeskolen (i forhold til at trykke et "normalt" blad) med forskningsindhold.

Faglige netværk er stadig populære

De faglige netværk består af særlige undersider på folkeskolen.dk, som er tilknyttet bestemte emmer/fag. De har hver et særskilt nyhedsbrev, hvor redaktionen skriver artikler og bloggere skriver blogs. Desuden er der tilknyttet en faglig rådgiver til hvert netværk, som har en særlig rolle i forhold til at følge med, holde indholdet opdateret og pege på potentielle nye bloggere. Det har vist sig, at flere af disse rådgivere desuden er blevet "kendte" og er blevet udpeget til ministerielle grupper. Det samlede antal tilmeldte til de 15 originale netværk er på 2 år (2019 – 2021) vokset med 34 % – fra 15.871 til 23.967.

Stærk vækst i tilmelding til netværk for særlige medlemsgrupper

Folkeskolen har siden 2018 oprettet netværk for særlige medlemsgrupper efter ønske fra grupperne selv og fra DLF's politiske ledelse, som gerne ville gøre noget specielt for disse grupper. Disse netværk er mage til de fagfaglige netværk (med eget nyhedsbrev) og de er på trods af deres korte levetid vokset betydeligt. Også her leverer redaktionen jævnligt artikler ligesom der er samarbejde med eventuelle foreninger. Også her er der tilknyttet bloggere. Der er i perioden foretaget en evaluering, og den viste tilslutning. Derfor er forsøget nu gjort permanent for alle grupper, undtagen en enkelt, som fortsat evalueres.

De ni netværk er: Undervisere på Sosu-skoler, PLC, UU-vejledere, praktislærere, børnehaveklasseledere, Dansk som Andetsprog, PPR, lærerstuderende og seniorer.

Det samlede antal tilmeldte til nyhedsbreve på de ni nye netværk er på et år (2020 – 2021) vokset med 37 % – fra 6.212 til 9.905. Man kan godt være tilmeldt flere netværk. En del af disse nyhedsbreve rammer nogle, som ikke får andet indhold fra Folkeskolen.dk.

Folkeskolen forsider i det nye design

REDESIGN AF DET TRYKTE MAGASIN

Det trykte magasin, Folkeskolen, har fået et totalt redesign i 2020. Efterhånden var det gamle design blevet træt og sendte signaler om tiden for 10 år siden, hvor det blev udviklet. Det nye design er luftigt og farverne er mere douce. Desuden har redaktionen udviklet en række små indholds-elementer, som er korte og nemme at afkode. For eksempel en kort spalte, som i tre afsnit

opsummerer en væsentlig udvikling siden sidst. Der er anbefalinger af bøger, musik, film og andet materiale fra de faglige rådgivere og det fagfaglige stof har fået en placering på linje med den mere generelle journalistik. Endnu er der ikke gennemført en læserundersøgelse, men læserne har generelt taget godt imod det nye.

Økonomi – forretningsudvikling

Siden 2019 er den forretningsmæssige udvikling af Folkeskolen sat i gang med ansættelse af en kommerciel chef og en sælger, samt med markedsføringskampagne og en indsats over for kommunerne i forhold til stillingsannoncer. I 2020 har resultaterne desværre været præget af corona, så det er svært at evaluere om det er en succes. I perioden har redaktionen også gennemført besparelser på tryk og design, hvorfor økonomien fortsat er sund. I de sidste måneder af 2021 – efter corona – ser udviklingen i forhold til stillingsannoncer dog lovende ud. Udgiften til det samlede medie Folkeskolen er cirka 180 kr. om året per medlem.

Nyt folkeskolen.dk

Det gamle folkeskolen.dk er mere end ti år gammelt og teknikken bag er forældet. Derfor er det ikke længere muligt at udvikle på sitet. Folkeskolen.dk har mange integrerede systemer, hvor alt indhold er tagget med emner. Der er blogs og debat – samtidig med at anmelder-systemet og lærerjob.dk også spiller ind i indholdet.

Folkeskolen.dk har været i udbud, og der er valgt en ny løsning og en ny leverandør. Det nye folkeskolen.dk kommer til at køre på en moderne teknisk platform, som er tilpasset moderne annoncesalg og redaktionelle processer. Den nye hjemmeside er undervejs og ventes at være fuldt indfaset i december 2021. Der er tale om

en abonnementsløsning med løbende opdatering i stedet for som tidligere at betale dyrt for en specialudviklet hjemmeside, som langsomt mister pusten i forhold til andre mediesites.

Designet er opgraderet til state-of-the-art. Det er forenklet og kører meget bedre på mobil end det gamle. Der er dog indhold, som det ikke er muligt at flytte over fra det gamle, håndbyggede site.

Nominering til Bordingpris

Folkeskolen er blevet nomineret til en Bordingpris for en artikelserie om en mandlig lærer, som blev bortvist efter beskyldninger fra nogle elever om upassende adfærd. Dette emne affødte meget stor interesse fra læserne, og det viste sig, at mange mandlige lærere var bange for at blive beskyldt for noget lignende og brugte tid på at overveje, hvordan de skulle opføre sig for at undgå det.

Den første af mange artikler om sagen var:

»Jeg kommer aldrig til at arbejde med børn igen«

En anklage om at beføle pigers bryster i 5. klasse førte til, at Johnny Pedersen blev bortvist fra lærerjobbet. Ifølge politiet var der ikke grundlag for en sag, og to et halvt år efter har han fået rettens ord for, at bortvisningen var uberettiget.

<https://www.folkeskolen.dk/1844155/jeg-kommer-aldrig-til-at-arbejde-med-boern-igen>

Skriftlig Beretning
2021

© Danmarks Lærerforening
Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Danmarks Lærerforening
Vandkunsten 12
1467 København K
dlf.org

Design: BGRAPHIC
Foto: Kristian Brasen og DLF

Danmarks Lærerforening

Vandkunsten 12
1467 København K
www.dlf.org